

Warszawa, 30.12.2020 r.

Przemysław Czarnek

Minister Edukacji Narodowej

Warszawa, Al. Szucha 25

Zgodnie z art. 12 ust. 2 Ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r., o fundacjach oraz Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 maja 2001 r. w sprawie ramowego zakresu sprawozdania z działalności fundacji z późniejszymi zmianami, składamy:

Sprawozdanie
Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego
z działalności w roku 2019

I. CZĘŚĆ OGÓLNA

Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego z siedzibą w Warszawie

Biuro fundacji: ul. Kłopotowskiego 6 lok. 59/60, 03-717 Warszawa

Data rejestracji: 29.02.1996

Nr KRS: 153951

REGON: 011734328

NIP: 526-10-57-504

Zarząd Fundacji

Prezes - Beata Juraszek-Kopacz

Wiceprezes - Katarzyna Adamska-Dutkiewicz

Rada Fundacji:

Przewodnicząca

Monika Agopsowicz

Członkowie

Barbara Przybylska

Wojciech Onyszkiewicz

Marek Łukomski

Tomasz Schimanek

II. DZIAŁALNOŚĆ STATUTOWA - 2019 r.

W roku 2019 Fundacja przeprowadziła – łącznie z programami opisanymi oddzielnie – ponad 3100 godzin doradztwa/szkoleń/seminariów/animacji lokalnej w zakresie tematyki związanej z zarządzaniem organizacjami pozarządowymi, zarządzaniem finansami w NGO, księgowości w NGO, zarządzania organizacją, pozyskiwania środków na działalność, wzmacniania organizacji, działalności podmiotów szeroko rozumianej ekonomii społecznej. Główne obszary szkoleniowe to:

- zarządzanie organizacją/PES
- zarządzanie finansami
- pozyskiwanie środków na działalność
- ekonomia społeczna
- aktywność obywatelska
- funkcjonowanie podmiotów ekonomii społecznej

W szkoleniach i seminariach oraz innych wydarzeniach realizowanych przez Fundację uczestniczyło łącznie ponad 1500 osób, przedstawiciele różnorodnych miejscowości, społeczności lokalnych, podmiotów ekonomii społecznej oraz organizacji pozarządowych z terenu kraju.

Nasze szkolenia, poradnictwo i konsultacje realizowaliśmy m.in. w Warszawie, Siedlcach, Węgrowie, Sokołowie Podlaskim, Mińsku Mazowieckim, Starym Mieście, Raszynie, Piasecznie, Górze Kalwarii, Grodzisku Mazowieckim i wielu innych mniejszych i większych miejscowościach.

W ramach działań statutowych na podstawie udzielonej przez Ministerstwo Sprawiedliwości dotacji prowadzono w mieście stołecznym Warszawa na terenie dzielnicy Wilanów 1 (jeden) punkt porad prawnych. Punkt funkcjonuje codziennie przez 4 godziny.

W okresie od 1.stycznia 2019 do 31 grudnia 2019 roku w punkcie na terenie Wilanowa udzielono 125 nieodpłatnych porad prawnych.

PROGRAMY „Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej”

- 1. Program ”OWES - Ośrodek wsparcia ekonomii społecznej w subregionie siedleckim” oraz analogiczny**
- 2. Program „OWES - Ośrodek wsparcia ekonomii społecznej w subregionie warszawskim i warszawsko-wschodnim ”**

Wspieranie ekonomii społecznej jest od kilku lat jednym z priorytetów Fundacji. W 2012 roku skończyliśmy realizację finansowanego ze środków unijnych projektu „Skuteczne Przedsiębiorstwo Ekonomii Społecznej II – edukacja, wsparcie, promocja” i od maja 2012 roku rozpoczęliśmy realizację dwóch projektów będących jego kontynuacją – Ośrodek Wspierania Ekonomii Społecznej w subregionie warszawskim (realizowany w partnerstwie z Miastem Stołecznym Warszawa, Fundacją Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych oraz Stowarzyszeniem BORIS) i Ośrodek Wspierania Ekonomii Społecznej w subregionie siedleckim (realizowany w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Ośrodek Kultury i Aktywności Lokalnej SOKiAL w Krzesku oraz Gminą Zbuczyn. W związku z tą działalnością w roku 2012 otworzono lokalne biuro w Siedlcach). Oba projekty uległy zakończeniu z końcem listopada 2015 roku.

W latach 2016-2019 w nieco zmienionej formule kontynuowano działania obu programów.

Projekty te były realizowane do lutego (OWES Warszawa) i stycznia (OWES Siedlce) 2019 roku.

Od roku 2019 ponownie zmieniła się formuła działania oraz zasięg terytorialny obu programów.

- 1) "Warszawski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w subregionach m.st. Warszawa i warszawsko-wschodnim, (WOWES) - (jako partner, z Fundacją Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych - Liderem oraz Stowarzyszeniem BORIS) oraz
- 2) „Siedlecki Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej (SOWES) - (jako lider, w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Ośrodek Kultury i Aktywności Lokalnej z Krzeska oraz Biurem Rachunkowym M.Bobryk.O.Michałowska S.C.).

W ramach obu projektów w roku 2019 prowadzono działania szkoleniowo-animacyjne i doradcze oraz tworzono miejsca pracy.

- 1) WOWES „Warszawski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w subregionach m.st. Warszawa i warszawsko-wschodnim”.

Regularnie prowadzono spotkania animacyjne z przedstawicielami środowisk planujących stworzenie podmiotu ekonomii społecznej. Kontynuowano prace z już powstałymi grupami inicjatywnymi oraz nowymi. Nawiązywano współpracę z istniejącymi PS/PES w celu rozeznania potrzeb i możliwości wspólnego działania. Udzielano wsparcia już istniejącym PS/PES z subregionów. Zakres wsparcia obejmował: wsparcie merytoryczne (zarządzanie finansami, wybór formy prawnej, pracę nad BP, diagnozę i analizę potrzeb, możliwości pozyskiwania środków, pomoc w pozyskiwaniu partnerów i budowaniu relacji z samorządami, planowanie strategiczne, wzmacnianie sprzedaży i rozwój działalności odpłatnej). Prowadzono spotkania animacyjne dla organizacji chcących się ekonomizować oraz dla grup przygotowujących się do tworzenia PES.

2) SOWES „Siedlecki Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w subregionie siedleckim”

Nawiązywano współpracę z istniejącymi PS/PES w celu rozeznania potrzeb i możliwości wspólnego działania. Prowadzono prace z grupami inicjatywnymi oraz istniejącymi PS/PES z subregionów. Zakres wsparcia obejmował: wsparcie merytoryczne (zarządzanie finansami, wybór formy prawnej, pracę nad BP, diagnozę i analizę potrzeb, możliwości pozyskiwania środków, pomoc w pozyskiwaniu partnerów i budowaniu relacji z samorządami. Kontynuowano działalność pierwszego na Mazowszu klastra ES, FRSO jest jego koordynatorem. Kontynuowano również wsparcie szkoleniowo-doradcze dla PES w postaci Sokołowskiej Akademii Ekonomii Społecznej. Dla istniejących oraz nowopowstałych podmiotów ES przeprowadzono ponad 300 godzin doradztwa z różnorodnych tematów. Przyznawano również dotacje na założenie PES lub rozwój działalności gospodarczej. Łącznie w 2019 roku FRSO stworzyło 10 miejsc pracy w 3 przedsiębiorstwach społecznych.

Od roku 2019 Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego realizuje dwa analogiczne projekty finansowane ze środków Marszałka woj. mazowieckiego.

1).Wsparcie Rozwoju Ekonomii Społecznej na terenie subregionu warszawsko-zachodniego (od 1 czerwca 2019 roku)

Celem projektu jest wsparcie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych z terenu subregionu warszawsko-zachodniego.

W omawianym okresie (1.VI-31.XII.2019), wspierany był rozwój podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych, uczestniczących w projekcie, w szczególności poprzez:

- wzrost profesjonalizacji działań PES i PS oraz rozwój kompetencji ich liderów, a także animowanie i prowadzenie współpracy na poziomie lokalnym i subregionalnym;
- podniesienie umiejętności skutecznego zarządzania PES i PS, poprzez zwiększenie dostępu do specjalistycznych usług informacyjnych, doradczych, edukacyjnych oraz animacyjnych, dających wszechstronną wiedzę i umiejętności prowadzenia działalności w obszarze ekonomii społecznej w subregionie siedleckim;
- wzrost wiedzy i umiejętności przedstawicieli PES i PS dot. współpracy wewnątrzsektorowej i międzysektorowej.
- rozwój współpracy wewnątrzsektorowej i międzysektorowej PES i PS, w szczególności poprzez budowanie trwałości partnerstw istniejących oraz budowanie nowych partnerstw lokalnych oraz form aktywności obywatelskiej,
- wzmocnienie innowacyjności PES z subregionu, poprzez szkolenia w tym zakresie oraz budowanie lokalnego klastra ekonomii społecznej

1. Informacja i promocja

Głównymi celami działania było upowszechnianie wiedzy wśród mieszkańców województwa mazowieckiego nt. idei ekonomii społecznej, wspierania tworzenia nowych podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych, ekonomizacji podmiotów ekonomii społecznej, itd. W okresie sprawozdawczym w lokalnej prasie ukazały się w ogłoszenia na portalu ngo.pl, zawierające informacje o projekcie, możliwościach wsparcia działalności organizacji w ramach projektu, planowanych szkoleniach, itd. Na stronach internetowych ukazała się informacja o realizowanym projekcie i formach wsparcia. Partnerzy uczestniczyli w Kampanii informacyjnej dotyczącej ekonomii społecznej, w którą zaangażowały się inne organizacje prowadzące ośrodki wsparcia ekonomii społecznej i działające w obszarze ekonomii społecznej. W ramach projektu zrealizowano 1 kampanię promocyjną nt. ekonomii społecznej. Ważną rolę w promocji Es i projektu w subregionie odegrała współpraca z gminami, przede wszystkim z gminą Raszyn, Góra Kalwaria, Konstancin-Jeziorna oraz z powiatem piaseczyńskim. Urzędnicy odpowiedzialni za sprawy społeczne i współpracę z organizacjami pozarządowymi upowszechniali materiały promocyjne i pośredniczyli w docieraniu do lokalnych organizacji. Z kolei portale społecznościowe i zamieszczane tam posty (głównie na FB) pomogły skutecznie dotrzeć do kół gospodyń wiejskich w subregionie.

2. Animacja lokalna.

W ramach działania przeprowadzono 140 godzin animacji lokalnej (wkład własny finansowy). Celem działania było przygotowanie środowisk lokalnych i grup inicjatywnych do tworzenia PES, wyszukiwanie lokalnych liderów, rozwijanie różnych form współpracy PES z otoczeniem, w szczególności z jednostkami samorządu terytorialnego. Efekty tych działań to m.in. liczba wspartych PES i liczba osób uczestnicząca w działaniach projektu, a także bardzo dobra współpraca z powiatem piaseczyńskim, i gminą Góra Kalwaria. Praca animacyjna w pierwszym roku realizacji projektu zaowocuje również w latach kolejnych, gdyż pozwoliła nawiązać efektywne kontakty i nagłośnić projekt lokalnie.

3. Budowa Klastra Ekonomii Społecznej.

W ramach działań w pierwszym roku projektu powstał załączek klastra ekonomii społecznej, złożony z 5 organizacji. Odbyły się 2 spotkania z organizacjami poświęcone tej idei (12 i 13 grudnia,) oraz szkolenie dla kadry FRSO z zakresu budowania klastra (13-14 grudnia). Prowadzącym był Mariusz Andrukiewicz z Fundacji Pomocy Wzajemnej Być Razem z Cieszyna. W ramach tego szkolenia pracownicy OWES zdobyli wiedzę na temat formalno-prawnych oraz praktycznych aspektów budowania i funkcjonowania klastra ES.

4. Doradztwo ogólne i specjalistyczne

Przeprowadzono 68 godzin doradztwa ogólnego. Doradztwo udzielane było wg. standardów obowiązujących w pracy doradców Warszawskiego Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej. Doradztwo dotyczyło m.in. planów rozwoju organizacji i ich usług, wsparcia merytorycznego z zakresu marketingu, prawa, finansów oraz zakładania PES. Ponadto wsparcia udzielał doradca kluczowy (1/8 etatu, wkład własny finansowy), średnio 20h miesięcznie (140 h łącznie), dokonując diagnozy potrzeb oraz będąc swoistym opiekunem PES.

Udzielono także 116 godzin doradztwa specjalistycznego branżowego, w tym prawnego (tworzenie statutów, ale również rozwiązywanie konkretnych problemów prawnych, np. z fundatorem), księgowego, marketingowego i terapeutycznego (dla niepełnosprawnych pracowników ZAZ w Wilczej Górze). 30 godzin stanowiło wkład własny finansowy.

Ponadto w ramach projektu świadczone usługi marketingowe, prawne i księgowe (w przeliczeniu na godziny – 116). Były to np. analizy i plany marketingowe (m.in. dla Fundacji Synapsis oraz Fundacji Szalonego Kapelusznika), oraz tworzenie filmów promocyjnych dla Fundacji Światło dla Życia.

5. SZKOLENIA

Szkolenia otwarte dla pracowników i pracowniczek PES z subregionu, podnoszące umiejętności skutecznego zarządzania PES w celu zapewniania im samowystarczalności oraz trwałości.

W odpowiedzi na zgłaszane przez uczestników zapotrzebowanie zorganizowano 8

szkoleń otwartych.

1. 24.11.2019, szkolenie z zakresu włączenia społecznego autystów prowadzone przez zagranicznych specjalistów, dla 14 pracowników Fundacji Synapsis, miejsce: siedziba Fundacji Synapsis.
2. 29.11.2019, Piaseczno (Urząd powiatowy). Temat: Pozyskiwanie środków na działalność. Prowadzenie: Beata Juraszek-Kopacz, liczba uczestników: 26
3. 1. 12.2019, Suchy Las, temat: Formalno-prawne aspekty prowadzenia KGW, prowadząca: Edyta Koper, uczestników: 17
4. 2. 12.2019, Góra Kalwaria (Urząd Gminy). Temat: Pozyskiwanie środków na działalność. Prowadzenie: Beata Juraszek-Kopacz, liczba uczestników: 26
5. 14.12.2019, Jaworowo, temat: Formalno-prawne aspekty prowadzenia KGW, prowadząca: Edyta Koper, uczestników: 20
6. 17.12.2019, Konstancin-Jeziorna, Temat: Jak napisać ofertę - praktyczne porady przy tworzeniu oferty na realizację zadania publicznego", prowadzenie: Katarzyna Sadło, liczba uczestników: 8 (przy 14 zgłoszeniach)
7. 28.12. 2019, Coniew, temat: Formalno-prawne aspekty prowadzenia KGW, prowadząca: Edyta Koper, uczestników: 19
8. 12.12.2019. szkolenie nt. planowania działań na rzecz osób wykluczonych (przeprowadzone przez Piotra Frączaka bez wynagrodzenia, ponieważ po nim nastąpiło spotkanie nt. klastra), Grodzisk Mazowiecki, uczestnicy: 44 członków Grodziskiego Stowarzyszenia 13.

Uczestnicy szkoleń korzystali z wyżywienia oraz otrzymali materiały szkoleniowe.

Kurs "Rozwój lokalny i innowacje społeczne - rola organizacji pozarządowych (1 edycja)

Celem kursu było przygotowanie lokalnych organizacji i społeczności lokalnych do odgrywania aktywniejszej roli w rozwoju lokalnym oraz do podejmowania bardziej innowacyjnych działań. W ramach kursu odbyły się 3 szkolenia:

1. Temat: „ABC działania organizacji”
Data: 28.09.2019.
Miejsce: siedziba FRSO (osobom z różnych powiatów podwarszawskich łatwiej było dojechać do Warszawy niż np. z Grodziska do Piaseczna).
Liczba osób uczestniczących: 4 osoby (przy 10 zgłoszeniach)
Prowadzący: Piotr Frączak oraz Katarzyna Sadło
Uczestnicy korzystali z poczęstunku oraz otrzymali materiały szkoleniowe.
2. Temat: „Innowacje czyli o zmianie społecznej – społeczne kluby sportowe”
Data: 11 grudnia 2019
Miejsce: siedziba Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych
Liczba osób uczestniczących: 9 osób
Prowadzący: Piotr Frączak
Uczestnicy korzystali z poczęstunku oraz otrzymali materiały szkoleniowe.
3. Temat: „Zrównoważony rozwój lokalny - rola organizacji”
Data: 29.12.2019r.
Miejsce: Piaseczno, Zajezdnia Kolei Wąskotorowej)

Liczba osób uczestniczących: 10 osób

Prowadzący: Piotr Frączak

Uczestnicy korzystali z poczęstunku oraz otrzymali materiały szkoleniowe.

Kurs zawierał także komponent e-learningowy – obejmujący przygotowania przez uczestników zadań domowych

1. Mapa aktywności lokalnej
2. Strategia rozwoju organizacji

W ramach kursu odbyły się dwie wizyty studyjne, których gospodarzami były organizacje innowacyjne w skali Polski

w temacie kursu:

1. Gospodarz: Fundacja Pogranicze

Data: 19-20.10.2019r.

Liczba osób uczestniczących: 6 osób + opiekun grupy

Program wizyty obejmował zapoznanie uczestników z tzw. dobrymi praktykami budowania relacji łącząc środowiska różnych kultur, udział w warsztatach oraz prezentacjach prowadzonych w Międzynarodowym Centrum Dialogu przez przedstawicieli Fundacji Pogranicze w Krasnogrudzie. Uczestnicy korzystali z noclegu i wyżywienia.

2. Gospodarz: Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej Gliwice

Data: 22-24.11.2019r.

Liczba osób uczestniczących: 10 osób + opiekun

Program wizyty obejmował m.in. zapoznanie uczestników z tzw. dobrymi praktykami budowania modelu współpracy JST z NGO na przykładzie Gliwic oraz mniejszych gmin; Niebiznesowy model organizacji na przykładzie Stowarzyszenia "Cała naprzód"; Praca z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym na przykładzie Fundacji Rodzin Polskich.

Łącznie w roku 2019:

Objęto wsparciem 67 podmiotów, w działaniach projektowych uczestniczyło 140 osób, przeprowadzono 11 jednodniowych szkoleń (8 otwartych i 3 w ramach Kursu Rozwoju Lokalnego) oraz udzielono 68 godzin doradztwa ogólnego, a także 116 godzin doradztwa specjalistycznego, w tym 30 w ramach wkładu własnego. Liczba godzin usług księgowych, prawnych, marketingowych i branżowych wyniosła 116.

W omawianym okresie zawiązała się również 1 grupa nieformalna która przystąpiła do wspólnej realizacji przedsięwzięcia mającego na celu rozwój ekonomii społecznej.

2). Wsparcie Rozwoju Ekonomii Społecznej w subregionie siedleckim.– jako Lider w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Ośrodek Kultury i Aktywności Lokalnej w Krzesku.

1. Informacja i promocja.

Głównymi celami działania jest upowszechnianie wiedzy wśród mieszkańców województwa mazowieckiego nt. idei ekonomii społecznej, wspierania tworzenia

nowych podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych, ekonomizacji podmiotów ekonomii społecznej, itd.

W okresie sprawozdawczym w lokalnej prasie ukazało się 2 artykuły, zawierające informacje o projekcie, możliwościach wsparcia działalności organizacji w ramach projektu, planowanych szkoleniach, itd.

Na stronach internetowych Oferentów ukazała się informacja o realizowanym projekcie i formach wsparcia.

W ramach zadania sfinansowano także koszty udziału w wydarzeniach promocyjnych PES i PS. Wsparcie takie otrzymała Spółdzielnia socjalna Serwis Komunalny z siedzibą w Wodyniach oraz Stowarzyszenie Aktywnych Kobiet w Krzesku. Udział w tego typu wydarzeniach jest szansą skutecznej promocji dla samych wystawców, ale również dla projektu oraz SOWES.

Oferenci uczestniczyli w Kampanii informacyjnej dotyczącej ekonomii społecznej, w którą zaangażowały się inne organizacje prowadzące ośrodki wsparcia ekonomii społecznej i działające w obszarze ekonomii społecznej.

2. Animacja lokalna.

W ramach działania przeprowadzono 409 godzin animacji lokalnej (Oferent 1 SOKIAL -175, Oferent 2 FRSO -234 (wkład własny z projektu Siedlecki Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej). Celem działania było przygotowanie środowisk lokalnych i grup inicjatywnych do tworzenia PES, animowanie powstawania partnerstw lokalnych na rzecz rozwoju ekonomii społecznej i rozwijania różnych form współpracy PES z otoczeniem, w szczególności z jednostkami samorządu terytorialnego. W okresie sprawozdawczym zostało utworzone 1 Koło Gospodyń Wiejskich w Tarczach. Podmiot uzyskał wpis do Krajowego rejestru Kół Gospodyń Wiejskich o nazwie Koło Gospodyń Wiejskich w Tarczach „KGT”.

Działanie potwierdzone jest listami obecności pracowników zatrudnionych na stanowisku animatora.

3. Wzmacnianie Siedleckiego Klastra Ekonomii Społecznej.

W ramach działania rozwinięto i wzmocniono działalność Siedleckiego Klastra Ekonomii Społecznej, który powstał z inicjatywy MCPS w 2018 r., a OWES Siedlce został jego koordynatorem.

W celu podniesienia wiedzy pracowników OWES Siedlce oraz członków klastra na temat formalno-prawnych aspektów funkcjonowania klastra przeprowadzono 1 szkolenie:

Data: 13-14 listopada 2019 r. (16 godz.)

Miejsce: Zakład Aktywności Zawodowej w Siedlcach

Osoba prowadząca: Mariusz Andrukiewicz

Liczba osób uczestniczących: 7 osób.

W celu podniesienia wiedzy członków klastra na temat pomysłów jak rozwinąć i wzmocnić jego działalność przeprowadzono 3 spotkania warsztatowe:

1) Data: 07.10.2019 r.

Miejsce: Zakład Aktywności Zawodowej w Siedlcach
Osoba prowadząca: Beata Siedlecka
Liczba osób uczestniczących: 8 osób

2) Data: 27.11.2019 r.

Miejsce: Zakład Aktywności Zawodowej w Siedlcach
Osoba prowadząca: Beata Siedlecka
Liczba osób uczestniczących: 6 osób

3) Data: 16.12.2019 r.

Miejsce: Zakład Aktywności Zawodowej w Siedlcach
Osoba prowadząca: Beata Juraszek-Kopacz
Liczba osób uczestniczących: 11 osób

Obecność uczestników spotkań potwierdzają listy obecności.

Podczas w/w spotkań planowano formę prawną klastra, jego wewnętrzną strukturę, a także dalsze kierunki jego działania oraz rozwoju. Wypracowano Regulamin Rady Siedleckiego Klastra Ekonomii Społecznej, jako dokument regulujący m. in.: funkcjonowanie Rady klastra, członkostwo w Radzie klastra, prawa i obowiązki członków Rady Klastra.

Wydelegowany pracownik (specjalista ds. klastra) animował stałą współpracę z członkami klastra poprzez organizację i udział w spotkaniach warsztatowych, koordynację pracy nad Regulaminem Rady Siedleckiego Klastra Ekonomii Społecznej, stałą pomoc i uczestniczenie w tworzeniu struktury klastra, zachęcanie inne PES do przystąpienia do klastra.

3. Doradztwo ogólne

Oferenci łącznie przeprowadzili 287 godzin doradztwa ogólnego. Doradztwo udzielane było wg. standardów obowiązujących w pracy doradców Siedleckiego Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej. Doradztwo dotyczyło m.in. planów rozwoju organizacji i ich usług, wsparcia merytorycznego z zakresu marketingu, prawa, finansów oraz zakładania PES.

4. Doradztwo specjalistyczne

W okresie sprawozdawczym zrealizowano 54 godziny usług doradztwa specjalistycznego, w tym 23 godziny usług marketingowych oraz 31 godzin usług prawnych.

Zakres tematyczny doradztwa specjalistycznego objął m.in. zagadnienia:

a) w zakresie doradztwa prawnego:

- prowadzenie działalności gospodarczej,
- prawne aspekty działania w sferze ekonomii społecznej,
- podatki bezpośrednie i pośrednie w działaniach PES.

b) w zakresie marketingowym:

- planowanie marketingowe,
- kształtowanie elastyczności ofertowej,
- polityka kształtowania cen i optymalizacji kosztów,
- opracowanie/modyfikacja strategii marketingowej PS.

5. Usługa księgowo-podatkowa

W ramach działania przeprowadzono 180 godzin usług i doradztwa z obszaru księgowo-podatkowego.

Celem działania było umożliwienie dostępu do profesjonalnych usług księgowo-podatkowych dla PES i PS z terenu subregionu siedleckiego, w szczególności dla młodych organizacji, które znajdują się w trudnej sytuacji finansowej i nie posiadają środków finansowych pozwalających na zabezpieczenie ciągłości tego rodzaju usług. Z usług w 2019 roku skorzystało 10 organizacji.

Wykonanie usług zostało zlecone do Biura Rachunkowego M. Bobryk, O. Michałowska Spółka Cywilna.

Szkolenia otwarte (FRSO)

W odpowiedzi na zgłaszane przez uczestników zapotrzebowanie zorganizowano 5 szkoleń otwartych. Celem szkoleń było podniesienie umiejętności skutecznego zarządzania PES oraz zwiększania ich trwałości.

1. Temat: Szkolenie pt. "Skuteczne pozyskiwanie środków na działalność (FUNDRAISING)"
Data: 21-22.09.2019 r.
Miejsce: Dwór w Mościbrodach
Liczba osób uczestniczących: 13 osób
Prowadzący: Beata Juraszek-Kopacz.
Uczestnicy korzystali z noclegu i wyżywienia oraz otrzymali materiały szkoleniowe.
2. Temat: „Marketing dla Przedsiębiorstw Społecznych”
Data: 21.22.10.2019 r.
Miejsce: Zakład Aktywności Zawodowej w Siedlcach
Liczba osób uczestniczących: 14 osób
Prowadzący: Maria Lipiak
Uczestnicy korzystali z wyżywienia oraz otrzymali materiały szkoleniowe.
3. Temat: „Formalno-prawne aspekty prowadzenia Koła Gospodyń Wiejskich”
Data: 04.12.2019 r.
Miejsce: Powiatowy Urząd Pracy w Sokołowie Podlaskim
Liczba osób uczestniczących - 23 osoby
Prowadzący: Edyta Koper
Uczestnicy korzystali z wyżywienia oraz otrzymali materiały szkoleniowe.
4. Temat: „Formalno-prawne aspekty prowadzenia Koła Gospodyń Wiejskich”
Data: 09.12.2019 r.
Miejsce: Powiatowe Centrum Kultury i Promocji w Miętne
Liczba osób uczestniczących: 21 osób
Prowadzący: Edyta Koper
Uczestnicy korzystali z wyżywienia oraz otrzymali materiały szkoleniowe.
5. Temat: „Formalno-prawne aspekty prowadzenia Koła Gospodyń Wiejskich”
Data: 10.12.2019 r.
Miejsce: Powiatowe Centrum Kultury i Promocji w Miętne
Liczba osób uczestniczących: 18 osób
Prowadzący: Edyta Koper
Uczestnicy korzystali z wyżywienia oraz otrzymali materiały szkoleniowe.

Kurs "Rozwój lokalny i innowacje społeczne - rola organizacji pozarządowych" (FRSO, 1 edycja)

Celem kursu było przygotowanie lokalnych organizacji i społeczności lokalnych do odgrywania aktywniejszej roli w rozwoju lokalnym oraz do podejmowania bardziej innowacyjnych działań. W ramach kursu odbyły się 3 szkolenia:

1) Temat: „ABC działania organizacji”

Data: 02-03.08.2019r.

Miejsce: siedziba Federacji Organizacji Pozarządowych Powiatu Węgrowskiego

Liczba osób uczestniczących: 11 osób

Prowadzący: Piotr Frączak oraz Katarzyna Sadło

Uczestnicy korzystali z poczęstunku oraz otrzymali materiały szkoleniowe.

2). Temat: „Innowacje czyli o zmianie społecznej”

Data: 27-28.09.2019r.

Miejsce: siedziba Federacji Organizacji Pozarządowych Powiatu Węgrowskiego

Liczba osób uczestniczących: 11 osób

Prowadzący: Piotr Frączak

Uczestnicy korzystali z poczęstunku oraz otrzymali materiały szkoleniowe.

3). Temat: „Zrównoważony rozwój lokalny - rola organizacji”

Data: 06.12.2019r.

Miejsce: siedziba Federacji Organizacji Pozarządowych Powiatu Węgrowskiego

Liczba osób uczestniczących: 12 osób

Prowadzący: Piotr Frączak

Uczestnicy korzystali z poczęstunku oraz otrzymali materiały szkoleniowe.

Kurs zawierał także komponent e-learningowy – obejmujący przygotowania przez uczestników zadań domowych: stworzenie mapy aktywności lokalnej oraz strategia rozwoju organizacji.

W ramach kursu odbyły się dwie wizyty studyjne, których gospodarzami były organizacje innowacyjne w skali Polski w temacie kursu:

1.Gospodarz: Fundacja Pogranicze

Data: 19-20.10.2019r.

Liczba osób uczestniczących: 9 osób

Program wizyty obejmował zapoznanie uczestników z tzw. dobrymi praktykami budowania relacji łącząc środowiska różnych kultur, udział w warsztatach oraz prezentacjach prowadzonych w Międzynarodowym Centrum Dialogu przez przedstawicieli Fundacji Pogranicze w Krasnogrudzie. Uczestnicy korzystali z noclegu i wyżywienia.

2.Gospodarz: Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej Gliwice

Data: 22-24.11.2019r.

Liczba osób uczestniczących: 10 osób

Program wizyty obejmował m.in. zapoznanie uczestników z tzw. dobrymi praktykami budowania modelu współpracy JST z NGO na przykładzie Gliwic oraz mniejszych gmin; Niebiznesowy model organizacji na przykładzie Stowarzyszenia "Cała naprzód"; Praca z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym na przykładzie Fundacji Rodzin Polskich.

W ramach prowadzonych działań w roku 2019 FRSO zrealizowała 234 godziny animacji (wkład własny z projektu Siedlecki Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej), 112 godzin doradztwa kluczowego oraz 54 godziny doradztwa specjalistycznego (marketingowe, prawne, księgowo-podatkowe, coaching). W ramach świadczonych usług księgowych w szczególności dla młodych PES i PS zrealizowano 180 godzin. Oraz 6 szkoleń i 2 wizyty studyjne.

Liczba podmiotów ekonomii społecznej, które wzięły udział w różnych formach wsparcia projektowego – 132 podmioty ekonomii społecznej. Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia edukacyjnego, doradczego i animacyjnego – 211. W ramach działań projektowych utworzono 1 (jeden) nowy podmiot ekonomii społecznej oraz objęto wsparciem jedno partnerstwo.

W omawianym okresie (2019 rok) powstały 2 grupy nieformalne, które przystąpiły do wspólnej realizacji przedsięwzięcia mającego na celu rozwój ekonomii społecznej.

Program „Model usługi asystenta osoby niepełnosprawnej i chorującej psychicznie w lokalu gastronomicznym” – realizowany od kwietnia 2019 roku w partnerstwie ze Spółdzielnią Socjalną „Dalba” z Pucka.

W pierwszych miesiącach trwania projektu (kwiecień – czerwiec 2019) w ramach realizacji zadań zrealizowano następujące sekwencje działań ze strony FRSO:

1). Przeprowadzono analizę istniejących modeli franczyz pod kątem wypracowania narzędzi do modelu franczyzy społecznej ze szczególnym uwzględnieniem przykładów, w ramach których świadczone są tożsame usługi.

Opracowano narzędzia wspierające prace nad tą analizą:

- tabela zawierająca szczegółowy harmonogram prac nad realizacją Zadania 1 na okres kwiecień – sierpień: szczegółowe zadania zespołu FRSO, terminy, podział odpowiedzialności, oczekiwane rezultaty
- tabela do gromadzenia informacji analitycznych (szablon i przykładowo wypełniona tabela)
- tabela z zestawieniem podmiotów, które podlegają analizie wraz z konkretnymi informacjami nt.: liczba jednostek własnych, liczba jednostek franczyzowych, wymagane kwoty inwestycji, preferowane lokalizacje, namiary kontaktowe na osoby zarządzające franczyzą w tych podmiotach, krótka informacja o przedmiocie koncepcji franczyzowej w tych podmiotach

- lista kluczowych pytań dla analizowanych podmiotów w rozbiciu na interesujące nas obszary merytoryczne.

2). Rozpoczęto pogłębioną analizę sposobu funkcjonowania franczyzodawcy w 4 obszarach (prawnym, organizacyjnym, finansowym, marketingowym). Jest to niezbędne, aby dzielić się nim z franczyzobiorcami w momencie przystąpienia do systemu i zapewnić replikowalność modelu działalności ekonomicznej i społecznej franczyzodawcy.

Opracowano plan komunikacji dla pierwszego etapu projektu, gdzie głównym celem było dotarcie do odbiorców z informacją o projekcie, o nowym modelu funkcjonowania w obszarze ekonomii społecznej, jakim w Polsce jest franczyza społeczna oraz o planowanych działaniach i korzyściach z nich wynikających. Przygotowano szereg tekstów na ten temat, które zostały opublikowane na dedykowanej stronie internetowej, które mają służyć osiągnięciu w/w celów, a docelowo budowaniu marki franczyzy społecznej. Jednocześnie przygotowana została treść dedykowana konkretnym kluczowym odbiorcom z otoczenia PES, czyli Ośrodkom Wsparcia Ekonomii Społecznej i Regionalnym Ośrodkom Polityki Społecznej, żeby od samego początku poinformować i zaprosić ich do współpracy w naszych działaniach. Część działań służących budowaniu marki franczyzy społecznej, dedykowana była szerszej publiczności: nawiązana została współpraca z portalem ngo.pl, który objął cały projekt patronatem oraz przygotowane i zrealizowane zostało wystąpienie nt. franczyzy społecznej na OFESiS.

Zespół FRSO uczestniczył aktywnie w opracowaniu narzędzi rekrutacji franczyzobiorców. Konsultował Regulamin rekrutacji oraz formularz rekrutacyjny. Pracujemy także w Komisji Oceny Formularzy na pierwszym etapie rekrutacji do projektu, która zakończyła się 20 czerwca.

Przedstawiciel FRSO (Główny ekspert ds. wypracowywania narzędzi do modelu franczyzy społecznej i współpracy z franczyzodawcą) wziął udział w sesji plenarnej podczas III Ogólnopolskiego Spotkania Ekonomii Społecznej i Solidarnej 5-6 czerwca i przedstawił przedsięwzięcie pod kątem nowego modelu sieciowania PES.

W kolejnych miesiącach (lipiec-wrzesień 2019) zrealizowano następujące sekwencje działań ze strony FRSO:

1). Zakończono analizę istniejących modeli francyz. Wnioski zostały włączone do narzędzi związanych z modelem FS. Przygotowano zestawienie podmiotów podlegających analizie związanych z liczbą jednostek własnych, liczbą jednostek francyzowych, wymaganymi kwotami inwestycji, preferowaną lokalizacją, informacją dotyczącą zespołów zarządzających francyzą, informacjami o zakresie koncepcji francyzowej w tych podmiotach. Do analiz użyto opracowanych przez zespół ekspertów FRSO listy kluczowych pytań w rozbiciu na interesujące nas obszary merytoryczne: obszar organizacyjny, prawny, finansowy i marketingowy.

2). Ekspert ds. wypracowywania narzędzi biznesowych do modelu FS wziął udział w wizycie studyjnej w Danii, na której także pozyskał niezbędne informacje służące modelowi. Podczas tej misji poznano specyfikę działania PS „People Like Us”, które aktywizuje osoby marginalizowane społecznie poprzez ich aktywizację zawodową. Pozyskano także cenne informacje o organizacji tego przedsięwzięcia, sytuacji finansowej i wsparciu finansowym uzyskiwanym z różnych źródeł oraz o podejściu do budowania własnej marki.

3) Kontynuowano pogłębioną analizę sposobu funkcjonowania franczyzodawcy w 4 obszarach (prawnym, organizacyjnym, finansowym, marketingowym). Przeprowadzono szereg rozmów i konsultacji z kluczowymi pracownikami SS Dalba (Głównym specjalistą ds. biznesowych aspektów/członkiem zarządu SS oraz Specjalistą ds. usług asystenckich/Menagerem pubu). Wiedza pozyskana od franczyzodawcy będzie niezbędna w procesie dzielenia się z potencjalnymi franczyzobiorcami w momencie ich przystąpienia do systemu i konieczna do zapewnienia replikowalności modelu działalności ekonomicznej i społecznej franczyzodawcy. Kluczowe osoby z zespołu FRSO były od 2-8.08 w Gdańsku, gdzie odbyły szereg spotkań w celu pozyskania niezbędnych informacji, a jednocześnie wzięły udział w warsztatach dla potencjalnych franczyzobiorców u franczyzodawcy, które były jednym z kluczowych etapów procesu rekrutacji franczyzobiorców do budowanej sieci.

4). Przygotowano 4 raporty cząstkowe, które stanowią podstawę do przygotowania rekomendacji do modelu FS.

5). Opracowano treści do Manuału jako produktu kluczowego projektu. Po przyjęciu przez KS w/w Manuału będzie on stanowił podstawę do tworzenia planu wsparcia potencjalnych franczyzobiorców w ramach Akademii Marki, którą rozpoczniemy w ostatnim kwartale 2019 r.

Obszar organizacyjny, prawny, finansowy i marketingowy opracowano w następujących zakresach:

obszar organizacyjny m.in.:

1. Charakterystyka lokalu,
2. Sposób działania franczyzodawcy – perspektywa osób pracujących na poszczególnych stanowiskach ze szczególnym uwzględnieniem osób z niepełnosprawnościami
3. Struktura zatrudnienia.

obszar finansowy m.in.:

1. Kluczowe parametry i wskaźniki finansowe
2. Wymagania finansowe na wejściu i wsparcie franczyzobiorców
3. Narzędzia wspierające zarządzania przedsiębiorstwem od strony finansowej.

Obszar prawny m.in.:

1. Analiza prawna powstawania i działalności podmiotów ES i PS w kontekście udziału w modelu FS;
2. Przedstawienie aktów prawnych regulujących uruchomienie i funkcjonowanie modelu franczyzy oraz szczególnych obowiązków franczyzobiorców w omawianym modelu;

3. Analiza koncepcji umowy franczyzowej w kontekście FS;
4. Analiza możliwości zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami, w szczególności w odniesieniu do praw i obowiązków pracownika z niepełnosprawnościami oraz jego pracodawcy, a także szczególnych uprawnień PS w tym obszarze.

Obszar marketingowy m.in.:

1. Marka jako element FS – istotne zasoby i przewagi w biznesie;
2. Myślenie marketingowe i zarządzanie marką;
3. Doświadczenie Klienta jako standard w kontekście tworzenie Modelu FS.

Zakupiono laptopa dla eksperta ds. marki oraz Raport o FS w Polsce 2018.

Zespół FRSO uczestniczył aktywnie w procesie rekrutacji franczyzobiorców. Główny ekspert ds. wypracowywania narzędzi do modelu FS i współpracy z franczyzodawcą oraz Specjalista ds. marki upowszechniania modelu FS uczestniczyli w wizytach studyjnych potencjalnych franczyzobiorców na przełomie czerwca i lipca (dla I Grupy) oraz w sierpniu (dla II Grupy).

Wyżej wymienione osoby weszły także w skład zespołu ds. procesu doboru PES i aktywnie uczestniczyły w wizjach lokalnych, które miały miejsce (21 sierpnia w woj. śląskim, 17 i 18 września w woj. podkarpackim).

W kolejnych miesiącach (X – XII 2019) w ramach realizacji projektu zrealizowano następujące działania ze strony FRSO:

1). Kontynuowano pogłębioną analizę sposobu funkcjonowania franczyzodawcy w 4 obszarach (prawnym, organizacyjnym, finansowym, marketingowym). Przeprowadzono szereg rozmów i konsultacji z kluczowymi pracownikami Spółdzielni Socjalnej Dalba (Głównym specjalistą ds. biznesowych aspektów/członkiem zarządu SS oraz Specjalistą ds. usług asystenckich /Menagerem pubu). Wiedza pozyskana od franczyzodawcy będzie wykorzystana podczas następnego etapu realizacji projektu, którym jest Akademia Marki.

2). Opracowano 3 wersje Manuala, które były konieczne z uwagi na wątpliwości dotyczące całej misji przedsięwzięcia ze strony DESiS. Jest to produkt kluczowy dlatego też zespół FRSO odpowiedzialny za Manual odbył, w okresie sprawozdawczym, szereg spotkań roboczych z przedstawicielami DESiS, oficjalnych z Dyrekcją DWF oraz DESiS. Ostateczne decyzje zapadły 20 grudnia i zaraz po otrzymaniu informacji ze strony DESiS przystąpiliśmy do wprowadzenia zmian w Manualu. Po przyjęciu przez KS tego produktu kluczowego (spotkanie z 15 listopada przeniesiona na 15 stycznia) stanowił on podstawę do tworzenia planu wsparcia potencjalnych franczyzobiorców w ramach Akademii Marki.

Obszar prawny, finansowy, marketingowy i organizacyjny opracowano w następujących zakresach:

Obszar prawny objął następujące zagadnienia:

1). Analiza możliwości zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami, w szczególności w odniesieniu do praw i obowiązków pracownika z niepełnosprawnościami oraz jego pracodawcy, a także szczególnych uprawnień przedsiębiorstwa społecznego w tym obszarze (w tym dotacje i refundacje).

- 2). Analiza prawna powstawania i działalności podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych w kontekście udziału w modelu franczyzy społecznej polegającego na utworzeniu sieci pubów spółdzielczych zatrudniających osoby z niepełnosprawnościami i chorującymi psychicznie;
  - 3). Przedstawienie różnorodności form prawnych podmiotów potencjalnie tworzących franczyzę (franczyzodawca i franczyzobiorcy);
  - 4). Przedstawienie aktów prawnych regulujących uruchomienie i funkcjonowanie modelu franczyzy oraz szczególnych obowiązków franczyzobiorców w omawianym modelu;
  - 5). Analiza koncepcji umowy franczyzowej w kontekście franczyzy społecznej;
Obszar finansowy obejmuje zagadnienia związane z finansami i zarządzaniem finansowym w analizowanych organizacjach franczyzowych. Jego elementy to:
    1. Kluczowe parametry i wskaźniki finansowe
    2. Wymagania finansowe na wejściu i wsparcie franczyzobiorców
    3. Opłaty franczyzowe
    4. Koszty bieżące (stałe i zmienne)
    5. Rekomendowana organizacja finansowa
    6. Ryzyka i zagrożenia finansowe
    7. Narzędzia wspierające zarządzania przedsiębiorstwem od strony finansowej (budżetowanie, zapewnienie finansowania, zapewnienie płynności, kontroling, księgowość, etc).
- Obszar marketingowy obejmuje zakres:
- 1). Marka jako element franczyzy społecznej – istotne zasoby i przewagi w biznesie
  - 2). Myślenie marketingowe i zarządzanie marką
  - 3). USP Pubu Spółdzielczego w kontekście klienta
  - 4). USER EXPERIENCE – czyli projektowanie usługi świadczonej przez Franczyzodawcę
  - 5). Doświadczenie Klienta jako standard w kontekście tworzenia Modelu Franczyzy Społecznej
  - 6). MATERIAŁY I NARZĘDZIA – zasady korzystania z materiałów w ramach sieci franczyzy społecznej
  - 7). Przywileje, obowiązki oraz możliwe modyfikacje i ich zasady dla członków sieci (księga tożsamości)
- Obszar organizacyjny
1. Charakterystyka lokalu, lokalizacja
  2. Sposób działania franczyzodawcy – perspektywa osób pracujących na poszczególnych stanowiskach ze szczególnym uwzględnieniem osób z niepełnosprawnościami
  3. Struktura zatrudnienia: ile osób, etatów, profile pracowników i zakresy obowiązków na poszczególnych stanowiskach, forma zatrudnienia,
  4. Organizacja pracy, w tym profile pracowników i zakresy obowiązków na poszczególnych stanowiskach
  5. Narzędzia wspierające pracę osób z niepełnosprawnościami
Współpraca z dostawcami w tym wyposażenie i zaopatrzenie

Akademia Marki

Opracowano koncepcję metodologiczną dla Akademii Marki (opracowano materiał informacyjny dla uczestników, regulamin uczestnictwa oraz formularz zgłoszeniowy). Przygotowano graficznie Manual, jako podstawę edukacyjną dla Akademii Marki oraz rozpoczęto przygotowania do zorganizowania do I sesji w styczniu 2020. Niestety z uwagi na przedłużający się proces akceptowania Manuala przez DESiS, byliśmy zmuszeni odwołać I sesję AM planowaną na grudzień 2019 roku.

Uruchomienie Funduszu Franczyzowego

Przystąpiono do działań w ramach 1 etapu jakim jest wypracowanie koncepcji modelu zarządzania funduszu franczyzowego. Przeanalizowano istniejące fundusze wzajemnościowe oraz franczyzowe i szukano elementy, które można zaadoptować na potrzeby budowania funduszu dla tworzącej się sieci franczyzowej. Działanie będzie kontynuowane w następnym okresie realizacji projektu.

Program „Wspieranie Organizacji Pozarządowych – Fimango - Zarządzanie finansami w organizacjach pozarządowych”

Program stanowi kontynuację działań prowadzonych w latach 2000-2017 na podstawie umów z Polsko-Amerykańską Fundacją Wolności.

Celem Fimango było i jest systematyczne zwiększanie liczby organizacji pozarządowych dysponujących nowoczesną wiedzą i praktycznymi umiejętnościami w zakresie profesjonalnego zarządzania oraz dalsza poprawa jakości zarządzania finansami w organizacjach pozarządowych poprzez:

- zapewnienie organizacjom dostępu do najnowszej wiedzy teoretycznej i praktycznej w zakresie zarządzania;
- zapewnienie organizacjom szerokiego dostępu do szkoleń stacjonarnych, poradnictwa i publikacji w zakresie zarządzania.

Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego w czasie realizacji Programu dążyła do poszerzenia wiedzy w zakresie nowoczesnego zarządzania, sprofilowanej odpowiednio do potrzeb organizacji pozarządowych, zarówno bardziej, jak i mniej doświadczonych (w rozumieniu stażu, liczby zrealizowanych projektów, kadry) w szczególności z miejscowości poniżej 50 tys. mieszkańców. Ponadto działania FRSO zmierzały do promocji ustawicznego kształcenia w organizacjach, a także wymiany doświadczeń i integracji trzeciego sektora.

FRSO w ciągu kilkunastu lat realizowania programu Fimango wypracowało sobie silną markę, a konsultanci i konsultantki świadczący poradnictwo w ramach Fimango należą do najlepszych ekspertów w swojej dziedzinie. Niemalający popyt na usługi doradcze, i nierosnąca podaż dobrze przygotowanych poradników były powodem, dla którego w ramach edycji Programu w roku 2016, wdrożono po raz pierwszy komponent szkoleń Doradców Lokalnych Fimango. Z uwagi na to, że ośrodki Działaj Lokalnie – programu Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności realizowanego przez

Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce - często pełnią rolę lokalnego ośrodka wsparcia i zatrudniają kadry już udzielające – na różną skalę – pomocy innym organizacjom, współpraca z nimi w ramach Programu pozwoli w przyszłości skuteczniej docierać ze wsparciem do lokalnych organizacji, a także wzmocnić merytorycznie same ośrodki. W raportowanej edycji uruchomiono po raz kolejny cykl szkoleń dla Doradców Lokalnych. Kontynuowano także prace nad tworzeniem Sieci Doradców Lokalnych, złożonej z certyfikowanych absolwentów szkoleń. Sieć utworzona z osób rekrutowanych z ośrodków Działaj Lokalnie oraz innych programów PAFW przy merytorycznym wsparciu Fimango świadczy już lokalnie usługi poradnicze z zakresu szeroko rozumianego zarządzania finansami.

Celem tej edycji Programu było stworzenie lokalnym organizacjom z całej Polski, w tym szczególnie z miejsc objętych działaniem ośrodków Działaj Lokalnie stałego dostępu do wysokiej jakości szkoleń i poradnictwa na temat szeroko pojętego zarządzania finansami. Funkcjonowanie Sieci Doradców Lokalnych Fimango, w oparciu o zasoby merytoryczne dwóch programów Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności – Fimango oraz Działaj Lokalnie, (a także innych programów PAFW) innych stanowi skuteczne narzędzie do realizacji założonego celu.

W okresie 1 stycznia - 31 grudnia 2019 zrealizowano następujące działania:

A. I. Budowa Sieci Doradców Lokalnych Programu FIMANGO (we współpracy z Programem „Działaj Lokalnie”)

1. Kurs Doradców Lokalnych Fimango

Po raz kolejny przeprowadziliśmy cykl szkoleń Doradców Lokalnych Fimango - programu szkoleniowego adresowanego do liderów, działaczy i pracowników Ośrodków Działaj Lokalnie oraz innych programów PAFW, chcących podnieść swoje kompetencje doradcze i świadczyć takie usługi lokalnie, we współpracy z Fundacją. Docelowo, wyszkoleni w ramach Programu lokalni doradcy z Ośrodków Działaj Lokalnie świadczą na swoim terenie wsparcie doradcze w podobnym zakresie, jak obecnie Fundacja. Kontynuowaliśmy także pracę z absolwentami dwóch poprzednich edycji oraz ich proces certyfikacji.

Uczestnicy

Rekrutacja do udziału w Szkole prowadzona była wspólnie z Akademią Rozwoju Filantropii, która rozesała materiały promocyjno-informacyjne do ODL. FRSO prowadziła także rekrutację za pomocą profilu na FB, ogłoszenia na ngo.pl oraz zaproszenia do organizacji korzystających z innych programów PAFW. Wyboru ostatecznego składu uczestników dokonano na podstawie ankiet zgłoszeniowych, w

których uczestnicy musieli nie tylko przedstawić się od strony zawodowej, ale także opisać w jaki sposób zamierzają wykorzystać nabytą wiedzę i jak udział w Kursie może wzmocnić ich organizacje, zwłaszcza w kontekście zdolności do wspierania innych organizacji na swoim terenie.

Ostatecznie do udziału w szkoleniu doradców zaproszono 22 osoby z 18 organizacji, w tym 6 osób z 4 Ośrodków Działaj Lokalnie), a także z 1 biura rachunkowego prowadzącego usługi dla organizacji pozarządowych na swoim terenie.

Ośrodki „Działaj Lokalnie” uczestniczące w III Kursie Doradców Lokalnych:

1. Stowarzyszenie Czajnia z Tomaszowa Lubelskiego (1 osoba)
2. Fundacja Nauka dla Środowiska z Koszalina (3 osoby)
3. Fundacja Generator Inspiracji z Błazowej (1 osoba)
4. Fundacja Sokólski Fundusz Lokalny z Sokółki (1 osoba)

Pozostałe organizacje macierzyste uczestników Szkolenia:

1. Stowarzyszenie Harcerskie "Tropiciele" z Józefowa
2. Fundacja im. T. Szostak z Prabut
3. Stowarzyszenie Fundusz Lokalny z Sianowa (2 osoby)
4. Fundacja M.A.P.A. Obywatelska z Kwidzyna
5. Fundacja GaSzo z Palowic
6. STOWARZYSZENIE KULTURALNE KOSTROMA z Suwałk
7. Fundacja Ludzie Umiejętności Kultura z Tarnobrzega
8. Fundacja Rozwój Aktywność Społeczność Radomia
9. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Ziemia Łęczycka" z Łęczycy
10. Stowarzyszenie Pomocy, "Iskierka" z Wrocławia
11. Stowarzyszenie Ośrodek Kultury i Aktywności Lokalnej w Krzesku
12. Małgorzata Żuk-Ciołek, Stowarzyszenie Ośrodek Kultury i Aktywności Lokalnej w Krzesku
13. Lokalna Grupa Działania Ziemi Siedleckiej z Krzeska
14. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze

W Kursie wzięły również udział przedstawiciel Biura Rachunkowego Sabina Bukowska z Gniezna, które rozszerzyło swoją ofertę na organizacje pozarządowe.

Szkolenia dla doradców lokalnych realizowane było w roku 2019 w czterech trzydniowych sesjach odbywających się mniej więcej co dwa miesiące, 27.02-01.03, 04-05.04, 29-31.05 oraz 2-4.10 2019). W lutym odbył się jednocześnie I zjazd Absolwentów, a ostatnia, październikowa sesja była wspólna dla nowych i „starych” uczestników. Część zajęć odbyła się wspólnie dla obu grup, co pozwoliło na integrację uczestników. W kontekście funkcjonowania Sieci Doradców integracja ta ma bardzo duże znaczenie. Szkolenie objęło następujące zagadnienia:

- Podstawy księgowości w organizacji pozarządowej
- Kadry i płace w organizacji pozarządowej
- Planowanie finansowe

- Narzędzia do planowania i zarządzania finansami – Planner, 2do2
- Budżety projektów
- Księgowość a rozliczanie projektów
- Monitoring i sprawozdawczość finansowa, w tym dla OPP
- Sprawozdawczość roczna
- Działalność gospodarcza i odpłatna pożytku publicznego
- Wybrane prawne aspekty funkcjonowania organizacji
- Podatki, deklaracje podatkowe
- Planowanie finansów w zakresie zlecenia zadań w kontekście nowego rozporządzenia – wniosek i sprawozdanie
- Prawno-podatkowe aspekty współpracy ngo z biznesem.
- Prawno-finansowe aspekty pozyskiwania środków finansowych (darowizny, loterie, zbiórki publiczne)
- Rachunkowość i sprawozdania finansowe organizacji okiem biegłego rewidenta
- Niebiznesowy model działania organizacji społecznej
- Możliwe uproszczenia w warunkach działalności organizacji lokalnych
- Przejrzystość organizacji i budowanie wizerunku na podstawie danych w sprawozdaniu OPP
- Adekwatność narzędzi analitycznych do fazy rozwoju organizacji
- Bariery wzrostu organizacji
- Doskonalenie komunikacji w procesie doradczym – warsztaty w oparciu o Action learning.
- Podstawy asertywności,
- Narzędzia pracy doradcy
- Standard doradztwa

Trenerzy:

1. Eksperti FRISO: Katarzyna Adamska-Dutkiewicz, Beata Juraszek-Kopacz, Karolina Cyran-Juraszek, Arkadiusz Jarosiński, Katarzyna Sadło, Piotr Frączak
2. Eksperti zewnętrzni: Paweł Augustyn, Krzysztof Kutka i Paweł Komorowski - eksperti z firmy Deloitte oraz Julia Kluczyńska z Forum Darczyńców, Cezariusz Platta - manager i analityk biznesu, Łukasz Domaga (OFOP), Katarzyna Batko-Tołuć - Sieć Watchdog Polska, Olga Wieczorek-Trzeciak – ekspertka w zakresie Action Learning, Natalia Kata, Magdalena Szeniawska - Stowarzyszenie Mierz Wysoko

Opiekun grupy: Agnieszka Senk

Szkolenia były uzupełnione indywidualnym mentoringiem – indywidualną pracą z ekspertami nad prowadzeniem porad i rozwojem merytorycznym. Część sesji mentoringu odbywała się w trakcie zjazdów, część obejmowała wyjazdy ekspertów do uczestników. Wszyscy uczestnicy otrzymywali także Newsletter, zawierający dodatkowe informacje na temat zagadnień poruszanych na Kursie,

a także omówienie ciekawych przypadków. Ponadto uczestnicy brali udział w webinarach. Zaproponowano formę co miesięcznych webinarów pod tytułem Okienko Doradcy, w ramach której omawiano aktualne problemy z zakresu finansów i rozliczeń.

W szkoleniach wzięło udział łącznie 35 osób (22 nowych uczestników i 13 absolwentów). Kurs ukończyło 19 osób (w umowie zakładano 15 osób). W ramach porozumienia z uczestnikami, zgodnie z regulaminem Kursu, każdy i każda z nich mieli „odpracować” godziny poradnicze w wymiarze równym łącznej liczbie godzin kursu, czyli 64. Z uwagi na zróżnicowany poziom merytoryczny i metodologiczny uczestników, oraz krótki okres między ostatnią sesją szkoleniową z zakończeniem Programu, większość uczestników swoje godziny będą odpracowywać jeszcze w kolejnej edycji.

2. Sieć Doradców Lokalnych

Skład sieci:

Certyfikowani absolwenci wszystkich trzech ścieżek tworzą Sieć Doradców Lokalnych, w ramach której świadczą usługi dla lokalnych organizacji. Na dzień 31 grudnia 2019 roku ilość certyfikowanych doradców wynosi **22 osoby**. Kolejne 6 osób znajduje się w procesie certyfikacji. Łączna liczba absolwentów, którzy utrzymują kontakt z FRSO oraz sobą wzajemnie, wynosi 39 osób.

Porady lokalne:

W roku 2019 roku aktywni absolwenci oraz uczestnicy III Kursu udokumentowali przeprowadzenie 1141 godzin porad dla 310 lokalnych organizacji.

Wsparcie FRSO:

Oprócz udziału w zjazdach edukacyjnych i integracyjnych, certyfikowani absolwenci mogą korzystać i korzystają z mentoringu oraz Funduszu Motywacyjnego. W roku 2019 skorzystało z niego 10 osób. Pieniądze zostały wykorzystane m. in. na: e-booki, książki, szkolenia oraz oprogramowanie. Wszyscy absolwenci zgodnie podkreślają, że taki Fundusz jest bardzo potrzebny, ale główną barierą w korzystaniu zeń jest brak czasu na dodatkowe szkolenia.

Grupa na FB:

Uczestnicy wszystkich edycji zostali zaproszeni do istniejącej od II edycji grupy zamkniętej na portalu facebook o nazwie Sieć Doradców Lokalnych Fimango. Dołączyło do niej 39 osób – dodatkowo bierze w niej udział 7 osób związanych z realizacją programu SDL – doradcy, opiekunki grupy. Wpisy są moderowane i zawierają propozycje merytoryczne od uczestników, pytania – poparte wymianą

opinii i wzajemnym doradztwem, linkami do zewnętrznych materiałów, publikacji, artykułów, m.in. z portalu ngo.pl. Poziom dyskusji jest wysoki i profesjonalny.

Dodatkowy rozwój i inspiracja Doradców:

W styczniu 2019 uruchomiliśmy dla doradców mailowy kurs w ramach Anty Uniwersytetu. Trwał on końca lutego. Jego tematyka dotyczyła historycznych uwarunkowań wprowadzenia ustawy o pożytku publicznym, finansowania zadań publicznych z dotacji, współpracy z samorządem terytorialnym, wymagań sprawozdawczych wobec organizacji pozarządowych. Taka forma edukacji została zaproponowana wobec dużych rozbieżności w rozumieniu kontekstu, w jakim poruszają się doradcy pomagając organizacjom nie tylko finansowo, ale i w zakresie ustalania celów, zakresów działania w statutach, właściwego podejścia do konkursów.

Na kurs zapisało się 9 osób z różnych edycji SDL. Zaliczenie zostało nagrodzone dyplomem.

Promocja Sieci:

- A. W zakresie promocji uruchomiono na stronie FRSO interaktywną mapę doradców, opracowano ikonografię prezentującą ofertę programu, przygotowano wizytówki oraz plakaty promocyjne. Mapa jest dostępna pod linkiem: <https://frso.pl/doradcy-lokalni/>. Plakat promujący usługi doradców lokalnych członkowie Sieci umieścili w swoich miejscach pracy oraz lokalnych urzędach, z którymi współpracują. Plakaty zostały przygotowane w dwóch wersjach – dla Doradców certyfikowanych oraz tych w trakcie procesu certyfikacji.
- B. Przeprowadzono sesję zdjęciową dla Doradców Lokalnych (DL). Portrety umieszczono pod mapą rozmieszczenia Doradców Lokalnych na terytorium Polski dostępną na stronie [FRSO.pl/doradcy-lokalni/](https://frso.pl/doradcy-lokalni/). Portrety były również wykorzystywane do promocji indywidualnych Doradców Lokalnych poprzez newsletter FRSO oraz do celów informacyjnych na lokalnych stronach internetowych organizacji, w których pracują Doradcy Lokalni.
- C. Przygotowano profesjonalny materiał filmowy, promujący Sieć Doradców Lokalnych. Do tego celu zatrudniliśmy filmowców ze Spółdzielni „Fajna Sztuka”. Film, w dwóch wersjach (dłuższej i krótszej), był wykorzystywany na stronie frso.pl na profilach społecznościowych Fundacji oraz został udostępniony Doradcom jako materiał do upowszechniania podczas prowadzonych przez nich szkoleń. Co więcej, film będzie narzędziem do promowania podczas rekrutacji do kolejnych edycji SDL.
- D. Przygotowano ulotki promujące cały program Fimango oraz jednocześnie Sieć Doradców Lokalnych. Ta forma promocji została przez Doradców zasugerowana podczas lutowej sesji SDL, jako potrzebna oraz ułatwiająca promocję podczas codziennej pracy. Oprócz tego ulotka jest dostępna w wersji elektronicznej.

B) Szkolenia (poziom podstawowy)

- Szkolenia podstawowe od lat cieszą się ogromnym zainteresowaniem, na

najpopularniejsze z nich otrzymujemy po kilka zgłoszeń na jedno miejsce. Program Fimango od lat pozostaje jedynym ogólnopolskim bezpłatnym programem edukacyjnym adresowanym do organizacji pozarządowych bez względu na branżę i miejsce działania. W programie zaplanowano 5 szkoleń podstawowych - otwartych szkoleń stacjonarnych adresowanych do przedstawicieli organizacji pozarządowych z całej Polski, zwłaszcza z mniejszych ośrodków (do 50 tysięcy mieszkańców) oraz o mniejszym doświadczeniu, budżecie i stażu. Priorytetem Fimango od lat pozostaje zapewnianie dostępu do wysokiej jakości szkoleń i poradnictwa organizacjom mającym do nich utrudniony dostęp ze względu na ograniczenia geograficzne lub finansowe. Wszystkie szkolenia były dla uczestników bezpłatne, zapewnialiśmy także zakwaterowanie i wyżywienie oraz materiały szkoleniowe.

W roku 2019 przeprowadzono sześć szkoleń podstawowych:

1. 12-13.03.2019, Wrocław, "Rachunkowość w organizacjach pozarządowych" - liczba uczestników: 20 osób. Prowadzenie: Katarzyna Adamska-Dutkiewicz
2. 24-25.04. 2019, Rzeszów, "Prawne aspekty fundraisingu" - liczba uczestników: 20 osób. Prowadzenie: Katarzyna Sadło.
3. 27-28.06. 2019 Suwałki, "Księgowość w organizacji pozarządowej" - liczba uczestników 24 osób. Prowadzenie: Katarzyna Adamska-Dutkiewicz
4. 16-17 września 2019, Rytwiany (dla województw świętokrzyskiego, śląskiego, małopolskiego, podkarpackiego i lubelskiego). "Fundraising z elementami RODO" - liczba uczestników: 21 osób. Prowadzenie: Katarzyna Sadło.
5. 6-7.11. 2019, Człuchów, „RODO w organizacji pozarządowej oraz Sprzedaż bez działalności gospodarczej - liczba uczestników: 20 osób. Prowadzenie: Katarzyna Sadło
6. 20-21.11. 2019, Człuchów, „RODO w organizacji pozarządowej oraz Sprzedaż bez działalności gospodarczej” - liczba uczestników: 23 osoby. Prowadzenie: Katarzyna Sadło

Łącznie w szkoleniach podstawowych wzięło udział **128** przedstawicieli **105** organizacji pozarządowych z całej Polski. We wszystkich szkoleniach zaobserwowano wzrost wiedzy i umiejętności. Wg ankiet ewaluacyjnych szkolenia regionalne zaspokoły oczekiwania 42% uczestników w stopniu bardzo dużym, 54% w stopniu dużym, 4% w stopniu przeciętnym.

Szkolenia otwarte

Szkolenia otwarte to kolejna forma wsparcia adresowana szczególnie do organizacji z mniejszych ośrodków, o utrudnionym dostępie do szkoleń. Wyjątkowość tej formy wsparcia polega na angażowaniu w ustalanie tematu szkolenia oraz organizację szkoleń samych ich odbiorców - warunkiem przeprowadzenia przez nas szkolenia w miejscu działania zamawiających je organizacji jest bowiem wymóg przeprowadzenia przez zamawiającą organizację rekrutacji, oraz zapewnienia pełnej obsługi szkolenia, której koszty następnie pokrywamy finansując wyżywienie dla uczestników.

W roku 2019 przeprowadzono następujące szkolenia otwarte:

1).15.02.2019, Staszów, "Planowanie budżetów organizacji i projektów". Prowadzenie: Karolina Cyran-Juraszek. Uczestnicy: 16 osób z 12 organizacji
2).16.02.2019, Staszów, "Pozyskiwanie środków na działalność". Prowadzenie: Karolina Cyran-Juraszek. Uczestnicy: 22 osoby z 16 organizacji
3).09.04.2019, Tarnobrzeg "Księgowość w organizacji pozarządowej". Prowadzenie: Katarzyna Adamska-Dutkiewicz . Uczestnicy: 23 osoby z 18 organizacji
4).13.04.2019, Milicz, "Księgowość w organizacji pozarządowej". Prowadzenie: Katarzyna Adamska-Dutkiewicz . Uczestnicy: 26 osób z 18 organizacji
5). 20.08.2019, Klonowa, "Księgowość w organizacji pozarządowej". Prowadzenie: Katarzyna Adamska-Dutkiewicz . Uczestnicy: 14 osób z 5 organizacji.
6).10.09.2019, Zawiercie, „Komunikacja w zespole projektowym”, Prowadzenie: Beata Juraszek-Kopacz. Uczestnicy: 10 osób z 4 organizacji.
7).17.09.2019, Słupca "Księgowość w organizacji pozarządowej". Prowadzenie: Katarzyna Adamska-Dutkiewicz. Uczestnicy: 16 osób z 15 organizacji .
8). 27.09.2019, Łęczycza "Księgowość w organizacji pozarządowej". Prowadzenie: Katarzyna Adamska-Dutkiewicz. Uczestnicy: 33 osoby z 19 organizacji.
9). 9.10.2019, Kowalów Dolny "Księgowość w organizacji pozarządowej" Prowadzenie: Katarzyna Adamska-Dutkiewicz. Uczestnicy: 32 osoby z 17 organizacji.

10).9.10.2019, Słupca, "Planowanie budżetów organizacji". Prowadzenie: Karolina Cyran-Juraszek. Uczestnicy: 12 osób z 10 organizacji.
11) 10.10.2019, Niemodlin „Planowanie budżetów organizacji". Prowadzenie: Karolina Cyran-Juraszek. Uczestnicy: 15 osób z 12 organizacji.
12) 15.10.2019, Kętrzyn, "Księgowość w organizacji pozarządowej", Prowadzenie: Edyta Koper. Uczestnicy: 21 osób z 11 organizacji.
13). 23.10.2019, Krasne, "Księgowość w organizacji pozarządowej", Prowadzenie: Edyta Koper. Uczestnicy: 25 osób z 13 organizacji.
14). 30.10. 2019. Brudzeń Duży, "Księgowość w organizacji pozarządowej", Prowadzenie: Edyta Koper. Uczestnicy: 15 osób z 6 organizacji

Łącznie w szkoleniach otwartych wzięło udział **280** osób (przy 150 planowanych) ze **176** organizacji. 78,5% uczestników oceniło, że szkolenia zaspokoily ich oczekiwania w bardzo dużym stopniu, 18.3% - dużym, 2,8% - przeciętnym, 0,4% - małym.

C) Poradnictwo:

Ważnym elementem programu Fimango uzupełniającym ofertę szkoleniową jest poradnictwo i konsultacje świadczone organizacjom pozarządowym z całej Polski.

Ważnym elementem programu Fimango uzupełniającym ofertę szkoleniową jest poradnictwo i konsultacje świadczone organizacjom pozarządowym z całej Polski. W 2019 roku eksperci Fundacji z zakresu księgowości, prawa, pozyskiwania środków, zarządzania organizacją, zarządzania finansami świadczyli następujące wsparcie poradnicze organizacjom pozarządowym z całej Polski:

- Stałe dyżury telefoniczne w wymiarze ok. 26 godzin w miesiącu, z których skorzystać mogła każda organizacja bez wcześniejszego umawiania się. Przeprowadzono łącznie 312 godzin dyżurów telefonicznych dla organizacji
- Przeprowadzono także wyjazdowe porady grupowe, dla 45 osób z 28 organizacji:

1. 3.03.19 Sandomierz "Planowanie strategiczne"
2. 7.03.19 Pionki "Roczna sprawozdawczość finansowa w organizacji"
3. 25.04.19 Sochaczew "Księgowość w organizacji pozarządowej"
4. 28.05.19 Sochaczew "RODO w NGO"

E) Webinaria:

W roku 2019 w ramach działań projektowych przeprowadzono webinaria:

1. 5.02.2019 Okienko Doradcy, nt elektronicznej wysyłki pitów, (prow.: K. Adamska-Dutkiewicz), link do materiału: <https://youtu.be/queueMomqeX4>
2. 5.03.2019 Okienko Doradcy "Podpis ePUAP dla sprawozdań finansowych", (prow.: K.Adamska-Dutkiewicz), link do materiału: <https://www.youtube.com/watch?v=3XC-uhdbSm8>
3. 02.04.2019 Okienko Doradcy „Działalność odpłatna”, (prow.: K. Adamska-Dutkiewicz). link do materiału <https://youtu.be/QbCCK4PKMQk>
4. 29.04.2019 "RODO w NGO", (prow.: Katarzyna Sadło), link do materiału: <https://youtu.be/5A7IYnKlZT4>
5. 14.05.2019 Okienko Doradcy, Sprawozdawczość OPP (prow.: K. Adamska-Dutkiewicz) link do materiału: <https://youtu.be/YeF2-956BWg>
6. 17.05.2019 „Przeciwdziałanie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu - obowiązki organizacji pozarządowych”, (prow.: Katarzyna Sadło), link do materiału <https://youtu.be/cwm-CPMglv0>
7. 04.06.2019 Okienko Doradcy "Odzyskiwanie podatku VAT w programach finansowanych z bezzwrotnej pomocy zagranicznej" (prow.: K. Adamska-

- Dutkiewicz),
 link do materiału <https://youtu.be/V5erVuev5dQ>
8. 03.09.2019 Okienko Doradcy 6 – sprawy ogólne, planowanie wew, (prow.: K. Adamska-Dutkiewicz), link do materiału <https://youtu.be/V2lyl8dUB-w>
  9. 26.09.2019 "Program Równać Szanse - przepis na współpracę z młodzieżą" (prow.: Paweł Wilk i Iwona Olkowicz). Była to pierwsza udana próba zaangażowania certyfikowanych doradców w przeprowadzenie webinarium.
 Link do materiału
<https://www.youtube.com/watch?v=3cjAK9fqf58&feature=youtu.be>
  10. 08.10.2019 Okienko Doradcy 7 – sprawy ogólne, planowanie wew, (prow.: Katarzyna Adamska-Dutkiewicz). Link do materiału
<https://www.youtube.com/watch?v=xkOADwG2T6k&feature=youtu.be>
  11. 05.11.2019 Okienko Doradcy 8 "Działalność odpłatna", (prow.: Katarzyna Adamska-Dutkiewicz),
 link do materiału
<https://www.youtube.com/watch?v=6kfugxsiyv0&feature=youtu.be>
  12. 14.11.2019 Piotr Frączak Webinarium Decyzje w organizacjach odc.1 nagranie bez uczestników link do materiału: https://youtu.be/v2CSZQH_UIQ
  13. 28.11.2019 Piotr Frączak Webinarium Decyzje w organizacjach odc.2 nagranie bez uczestników Link link do materiału: <https://youtu.be/4B9UfOYjsQY>
  14. 19.12.2019 Piotr Frączak Webinarium Decyzje w organizacjach odc.3 nagranie bez uczestników Link link do materiału: <https://youtu.be/OKYVV2SbbYY>
  15. 19.12.2019 Piotr Frączak Webinarium Decyzje w organizacjach odc.4 nagranie bez uczestników Link link do materiału: <https://youtu.be/mssSa1sJUO4>
  16. 19.12.2019 Piotr Frączak Webinarium Decyzje w organizacjach odc.5 nagranie bez uczestników Link link do materiału: <https://youtu.be/vrCYpGK2weE>
  17. 19.12.2019 Piotr Frączak Webinarium Decyzje w organizacjach odc.6 nagranie bez uczestników Link do yt: <https://youtu.be/TjtVZJ47Hr0>

Wykorzystaliśmy platformę szkoleniową Clickmeeting. Webinaria zostały opublikowane na kanale FRSO na Youtube. Okienka Doradców mają charakter niepubliczny. Łącznie w webinarium wzięło udział ..... uczestników na żywo, a wyświetleń było .....

Stołeczne Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych

W roku 2019, podobnie jak w latach poprzednich, FRSO było partnerem projektu Stołeczne Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych realizowanego przez grupę warszawskich organizacji wspierających. Partnerami w projekcie są : Stowarzyszenie BORIS, FRSO, Stowarzyszenie KLON/Jawor oraz Centrum Szpitalna. Projekt jest finansowany ze środków miasta stołecznego Warszawy, w ramach dotacji udzielonej partnerstwu.

Celem Stołecznego Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych było (i jest):

- wspieranie organizacyjne, techniczne, informacyjne i szkoleniowe warszawskich organizacji pozarządowych i obywatelskich;
- zwiększanie aktywności warszawskich organizacji i inicjatyw obywatelskich w ich samodzielnym rozwiązywaniu problemów i działaniach na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców Warszawy.

W 2019 roku zespół Fundacji przeprowadził w ramach SCWOP 12 szkoleń (w wymiarze 8 godzin) dla grup do 20 osób. Szkolenia poświęcone były aspektom prawnym, księgowym, zarządczym, fundraisingowym i marketingowym działalności organizacji pozarządowych, poruszano także kwestie niewyjaśnione i utrudniające funkcjonowanie organizacji. Łącznie w szkoleniach uczestniczyły w 2019 roku 224 osoby. Terminy i tematy szkoleń:

1. "Jak prawidłowo zaplanować rezultaty projektu?" – 18.02.2019
2. „RODO w projektach finansowanych przez miasto” – 07.03.2019
3. „Podstawy księgowości w NGO” – 24.04.2019 dla Dzielnicy Praga Północ
4. „RODO w NGO” – 07.05.2019
5. „Podstawy księgowości w NGO” – 21.05.2019 dla Dzielnicy Praga Północ
6. „Nowe wzory ofert oraz sprawozdania z realizacji zadań publicznych-aspekty finansowe” – 07.06.2019 na zlecenie Biura Pomocy i Projektów Społecznych (PS)
7. "Organizujemy charytatywną loterię fantową" – 23.07.2019
8. "Komunikacyjna rozgrzewka dla kobiet" – 22.04.2019
9. „Nowy wzór oferty realizacji zadania publicznego z uwzględnieniem rezultatów projektu” – 06.09.2019 na zlecenie Biura Pomocy i Projektów Społecznych (PS)
10. "Nowy wzór oferty realizacji zadania publicznego z uwzględnieniem rezultatów projektu” – 24.09.2019 dla Dzielnicy Bielany
11. "Fundraising - co każda organizacja powinna wiedzieć?" – 17.10.2019
12. „Nowy wzór oferty realizacji zadania publicznego z uwzględnieniem rezultatów projektu” – 08.11.2019 dla Dzielnicy Praga Południe

We wzmiankowanym okresie przeprowadzono również serię 11 (zaplanowano 10) spotkań (w wymiarze 3 godziny) pod roboczą nazwą „seminaria specjalistyczne”, poświęconych różnorodnej tematyce dotyczącej działalności organizacji. Spotkania odbywały się w siedzibie FRSO, jak również w innych miejscach Warszawy, a uczestniczyli w nich przedstawiciele warszawskich NGO. Łączna liczba uczestników seminariów wyniosła 126 osób.

Tematyka spotkań to m.in.: zakładanie organizacji pozarządowej, planowanie działalności organizacji, założenia finansowe, budżet organizacji, tematyka związana z RODO, pozyskiwanie środków, sporządzanie wniosków, wnioski do FIO, rozliczanie projektów i inne.

Tematy i terminy seminariów:

1. "Elektroniczna wysyłka deklaracji CIT i podpisywanie sprawozdań finansowych w terminie do 31.03" – 27.03.2019
2. „Nowe wzory ofert oraz sprawozdania z realizacji zadań publicznych – aspekty

finansowe część I" – 26.03.2019

3 „Nowe wzory ofert oraz sprawozdania z realizacji zadań publicznych – aspekty finansowe część II” – 26.03.2019

4. "Obowiązki znane i mniej znane" – 9.04.2019

5. „Prawne i praktyczne aspekty ofiarności publicznej” – 16.04.2019

6. "RODO-- zmiany w prawach i obowiązkach pracodawcy" – 29.05.2019

7. "RODO w projektach finansowanych z dotacji" – 29.05.2019

8. "RODO w NGO" 30.07.2019

9. „Nowy wzór oferty - finanse i sprawozdanie część 1 - 19.09.2019

10. „Nowy wzór oferty - finanse i sprawozdanie część 2 - 19.09.2019

W związku z zapotrzebowaniem zgłaszanym przez organizacje FRSO, zrealizowało 1 dodatkowe seminarium po uzyskaniu zgody w ramach oszczędności w projekcie nie przekraczających 10% . Temat i data dodatkowego seminarium

1. "Sprzedaż bez działalności gospodarczej" – 10.12.2019

W ramach projektu przedstawiciele warszawskich NGO mieli możliwość skorzystania z bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego obejmującego porady księgowe, prawne oraz z poradnictwa ogólnego dotyczącego funkcjonowania sektora NGO. Łącznie w poradnictwie specjalistycznym uczestnicy skorzystali z 59 (zaplanowano 60) godzin poradnictwa prawnego oraz 120 godzin porad księgowych. Pozostałe doradztwo specjalistyczne objęło 103 godziny (zaplanowano 100). Doradcy z zakresu ogólnego funkcjonowania NGO przeprowadzili również 98 godzin porad i konsultacji długofalowych.

Zrealizowaliśmy również 4 porady grupowe:

- 1) 03.04.2019 w godz. 13:30 - 16:30 konsultacje dla organizacji i urzędników Nowy wzór oferty realizacji zadania publicznego z uwzględnieniem rezultatów projektu, partner organizujący FRSO
- 2) 24.04.2019 w godz. 8:30 - 10:30 konsultacje dla organizacji i urzędników nt. Nowy wzór oferty realizacji zadania publicznego z uwzględnieniem rezultatów projektu, partner organizujący FRSO.
- 3) 17.09.2019 w godz. 10.00 - 12.00 konsultacje dla DKDS w Dzielnica Praga Południe”, nt. nowych ofert i zmian w procedurze dotacyjnej w Warszawie, partner organizujący FRSO
- 4) 19.10.2019 w godz. 10.00 - 13.00 konsultacje dla urzędników z różnych wydziałów, nt. nowych ofert i zmian w procedurze dotacyjnej w Warszawie, partner organizujący FRSO

Konsultanci byli dostępni od poniedziałku do piątku w godzinach dogodnych dla klientów, tj. pomiędzy 9.00 - 17.00. Jeśli pojawiła się potrzeba (tak jak w przypadku konsultacji zbiorowych) konsultacje były udzielane w innym czasie.

W roku 2019 w ramach SCWO uruchomiliśmy nową inicjatywę (I edycja) o nazwie

Akademia Zarządzania Finansami (AZF).

1. AZF Akademia Zarządzania Finansami był to cykl szkoleniowo-doradczy składający się z czterech 2-dniowych sesji warsztatowych oraz specjalistycznego wsparcia doradczego pomiędzy sesjami. Była formą aktywnego i kompleksowego procesu uczenia się poprzez doświadczenie, opartego na wiedzy i połączone z ćwiczeniem umiejętności i zmianie postaw wobec kwestii finansowych w organizacji. Chcieliśmy wzmocnić kompetencje organizacji w obszarze zarządzania finansami oraz przygotować uczestników szkolenia do podejmowania świadomych decyzji zarządczych dotyczących działalności w organizacji w oparciu o umiejętności analizy finansowej. Cały cykl szkoleniowy AZF (4 sesje warsztatowe) odbyły się w Centrum Przedsiębiorczości Smolna, ul. Smolna.4, dzięki współpracy z m.st. Warszawa. Miejsce wybraliśmy z uwagi na jego dostępność dla osób z niepełnosprawnością ruchową. W lutym podpisaliśmy umowę o współpracy.
2. Ze wsparcia Akademii Zarządzania Finansami w 2019 roku mogło skorzystać minimum 8 organizacji pozarządowych działających ponad rok na rzecz Warszawy i/lub osób w niej mieszkających. Rekrutacja została ogłoszona w 5 lutego 2019 i trwała do 22 lutego, ale cała koncepcja wraz z narzędziami jak: oferta, program szczegółowy, formularz rekrutacyjny oraz porozumienie między uczestnikami a FRSO, została przygotowane w styczniu. Otrzymaliśmy 34 zgłoszeń i na tej podstawie dokonaliśmy wyboru 17 uczestników. Uczestnicy: Do Akademii Zarządzania Finansami w zostały wybrane następujące organizacje:
  1. Fundacja "dzieci rodzice szkoła"
  2. Fundacja Nadwiślańskiego Uniwersytetu Dziecięcego
  3. Krajowe Stowarzyszenie Spółdzielców Nasze Mieszkania
  4. DLA KONTRASTU. Fundacja na rzecz kultury niezależnej
  5. Fundacja VisMaior
  6. Fundacja Kultury bez Barrier
  7. WARSAW ROWING CLUB
  8. Fundacja Mały Kolberg
  9. Fundacja MUNIANIA
  10. STOWARZYSZENIE TWÓRCÓW CZTERY WYMIARY TO DLA NAS ZA MAŁO

Na ostatniej sesji podsumowaliśmy proces edukacyjny dla całego cyklu oraz wypracowaliśmy rekomendacje dla poszczególnych organizacji w zakresie rozwojowym pod kątem finansów. Każdy z uczestników AZF otrzymał certyfikaty świadczące o ukończeniu AZF

c) Poradnictwo specjalistyczne w ramach AZF. Objęliśmy nim następujące organizacje: 1. Fundacja Vis Maior 2. Fundacja Nadwiślańskiego Uniwersytetu Dziecięcego 3. Fundacja Vis Maior 4. Fundacja Klutury bez Barrier 5. Krajowe Stowarzyszenie Spółdzielców Nasze Mieszkania 6. Fundacja MUNIANIA oraz 10%

godzin poradnictwa zostało przypisane do poradnictwa specjalistycznego SCWO, z którego skorzystała organizacja Stowarzyszenie Gwara Warszawska Łącznie w pierwszej edycji AZF uczestniczyło 10 organizacji. Liczba osób uczestniczących w programie: 17 osób (planowano 14-16 osób) Liczba dni szkoleniowych: 4 sesje po 2 dni = 8 dni szkoleniowych Liczba godzin dydaktycznych w ramach szkoleń: 64 h. Udzielono 31,5 (planowano 35) godzin poradnictwa specjalistycznego.

UDOSTĘPNIANIE SAL SZKOLENIOWYCH (POKOI SPOTKAŃ) NA DZIAŁANIA ORGANIZACJI

W ramach tego działania udostępnialiśmy 1 salę szkoleniową dla grup do 15 osób i okazjonalnie pokój poradniczy dla max 7 osób. W wyjątkowych sytuacjach w miarę możliwości udostępniano przestrzeń również w inne dni tygodnia, poza harmonogramem. Sala była dostępna w każdy poniedziałek i piątek oraz III sobotę miesiąca w godz. 9.00 - 20.00. Wynajem sali cieszył się zainteresowaniem organizacji. Organizacje korzystały z zaplecza kuchennego oraz wyposażenia sali (laptop, rzutnik, flipchart itp.)

Zaangażowanie w działania partnerskie oraz inne wydarzenia związane z sektorem NGO i ekonomią społeczną.

Fundacja angażuje się w inicjatywy realizowane przez inne instytucje. Jesteśmy członkiem-założycielem Stałej Konferencji Ekonomii Społecznej, członkiem Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych. Przedstawiciele Fundacji są obecni w licznych ciałach zajmujących się rzecznictwem i dialogiem, jesteśmy w Komitecie Monitorującym PO FIO, Komitecie Akredytacyjnym OWES a także w prezydenckim Zespole ds. Rozwiązań Finansowych i Prawnych, do połowy roku 2019 Kapitulę Mazowieckiej Marki Ekonomii oraz Radzie ds. aktualizacji i monitorowania Strategii Polityki Społecznej dla woj. mazowieckiego, KM RPO woj. mazowieckiego oraz jego grupie roboczej OS-XI., KM POWER, Angażujemy się też w inne przedsięwzięcia realizowane przez organizacje pozarządowe.

Przedstawiciele Fundacji biorą udział w spotkaniach branżowych dotyczących ekonomii społecznej (spotkania sieciujące OWES, spotkania podnoszące kwalifikacje doradców czy też animatorów i doradców kluczowych OWES). Przedstawicielka Fundacji uczestniczy w pracach rozmaitych ciał związanych z 3 sektorem oraz ekonomią społeczną, m.inn: KKRES przy MRPiPS (założenia do ustawy o ESiS oraz prace nad nowym KPRES). Bierzymy regularnie udział w wydarzeniach typu OFIP czy OFES (Ogólnopolskie Forum Ekonomii Społecznej).

Przedstawicielka FRSO regularnie uczestniczy w spotkaniach DKDS (Dzielnicowa Komisja Dialogu Społecznego) dla dzielnicy Warszawa Praga Północ.

Kontynuowano również finansowane z własnych środków spotkania tzw. Klubu Seniora, będącego pozostałością po programie ASOS. Spotkania odbywały się w każdy piątek w godzinach popołudniowych. Regularnie korzystało z nich ok. 3-4 osób.

DZIAŁALNOŚĆ ODPLATNA

Zarząd FRSO na podstawie art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r.

o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.), podjął w 2019 roku uchwałę w sprawie prowadzenia działalności odpłatnej.

Polegała ona na wsparciu organizacji pozarządowych:

- w administracyjnej obsłudze biura,
- wynajmie lokali
- działalności wspomagającej powadzenie biura.

Działalność odpłatna prowadzona była w oparciu o § 6 pkt 12 Statutu - działalność wspomagającą technicznie, szkoleniowo, informacyjnie lub finansowo organizacje pozarządowe oraz inne podmioty działające w sferze pożytku publicznego.

DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

Fundacja prowadzi też działalność gospodarczą, z której przychody służą dofinansowaniu działalności statutowej (np. zapewnieniu wkładu własnego do projektów). Działalność gospodarcza ma charakter pomocniczy i nie stanowi dużej pozycji w budżecie Fundacji, ale pozwala realizować szkolenia nie mieszczące się w żadnym z obecnie realizowanych fundacyjnych projektów.

Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego zgodnie ze swoim statutem może prowadzić działalność gospodarczą w następujących zakresach:

- a) pozaszkolne formy edukacji, gdzie indziej niesklasyfikowane (85.59)
- b) działalność wspomagająca edukację (85.6)
- c) doradztwo związane z zarządzaniem (70.2)
- d) działalność wydawnicza (58)
- e) działalność związana z organizacją targów, wystaw i kongresów (82.3)
- f) sprzedaż detaliczna prowadzona przez domy sprzedaży wysyłkowej lub internet (47.91 Z)
- g) działalność związana z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych (59)
- h) działalność usługowa w zakresie informacji (63)
- i) rachunkowo-księgowo i doradztwo podatkowe (69.2)
- j) badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych (72.2)
- k) badanie rynku i opinii publicznej (73.20 Z)
- l) działalność związana z tłumaczeniami (74.30 Z)
- m) pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, gdzie indziej niesklasyfikowana (74.90 Z)
- n) badanie rynku i opinii publicznej (73.2)
- o) pozostała działalność usługowa, gdzie indziej niesklasyfikowana (96.09)
- p) drukowanie i działalność usługowa związana z poligrafią (18.1)

- q) działalność związana z zatrudnieniem (78)
- r) działalność organizacji członkowskich (94)

W roku 2019 świadczone usługi w zakresie:

- pozaszkolne formy edukacji, gdzie indziej niesklasyfikowane (85.59)
- doradztwo związane z zarządzaniem (70.2)

ODPISY UCHWAŁ ZARZĄDU FUNDACJI

W roku 2019 Zarząd Fundacji podjął następujące uchwały:

Uchwała Zarządu Fundacji nr 1/2019 z dnia 2 stycznia 2019 roku w sprawie zmiany przyjętych zasad rachunkowości.

Uchwała Zarządu Fundacji nr 2/2019 z dnia 4 stycznia 2019 w sprawie zmiany planu kont.

Uchwała Zarządu Fundacji nr 3/2019 z dnia 4 stycznia 2019 roku w sprawie prowadzenia działalności odpłatnej.

Uchwała Zarządu Fundacji nr 4/2019 z dnia 20 marca 2019 roku w sprawie zmiany planu kont.

Uchwała Zarządu Fundacji nr 4A/2019 z dnia 20 marca 2019 roku w sprawie wkładu własnego do projektu „Siedlecki Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej”

Uchwała Zarządu Fundacji nr 5/2019 z dnia 20 marca 2019 roku w sprawie zmiany planu kont.

Uchwała Zarządu Fundacji nr 5A/2019 z dnia 20 marca 2019 roku w sprawie wkładu własnego do projektu „Warszawski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej”

Uchwała Zarządu Fundacji nr 6/2018 z dnia 5 kwietnia 2019 roku w sprawie zmiany planu kont

Uchwała Zarządu Fundacji nr 7/2019 z dnia 25 czerwca 2019 roku w sprawie sprawozdania finansowego za rok 2018.

Uchwała Zarządu Fundacji nr 8/2019 z dnia 30 lipca 2019 roku w sprawie zmiany planu kont.

Uchwała Zarządu Fundacji nr 8A/1019 z dnia 30 lipca 2019 roku w sprawie wkładu własnego do projektu Wsparcie Rozwoju Ekonomii Społecznej na terenie subregionu siedleckiego.

Uchwała Zarządu Fundacji nr 9/2019 z dnia 30 lipca 2019 roku w sprawie zmiany planu kont.

Uchwała Zarządu Fundacji nr 9A/2019 w sprawie wkładu własnego do projektu Wsparcie Rozwoju Ekonomii Społecznej na terenie subregionu warszawsko-zachodniego.

ODPISY UCHWAŁ RADY FUNDACJI

W roku 2019 Rada Fundacji podjęła następujące uchwały:

Uchwała Rady Fundacji nr 1/2019 z dnia 25 czerwca 2019 r. w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego za rok obrotowy 2018.

Uchwała Rady Fundacji nr 2/2019 z dnia 24 lipca 2019 roku w sprawie wyboru przewodniczącego/przewodniczącej posiedzenia.

Uchwała Rady Fundacji nr 3/2019 z dnia 24 lipca 2019 roku w sprawie powołania na stanowisko przewodniczącego/przewodniczącej rady.

INFORMACJA O PRZEPROWADZONYCH KONTROLACH

W dniu 13 czerwca 2019 roku kontrolerzy m.st. Warszawa przeprowadzili kontrole projektu bezpłatnej pomocy prawnej (NPP). Wynik kontroli był pozytywny i potwierdził prawidłowość przeprowadzanych operacji.

W dniach 17-18.06.2019 oraz 21.06.2019 roku kontrolerzy Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Projektów Unijnych przeprowadzili kontrolę na miejscu w trakcie trwania projektu „Siedlecki Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej”. Wynik kontroli był pozytywny i potwierdził prawidłowość przeprowadzanych operacji.

W dniach 23-25 października 2019 roku kontrolerzy Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych przeprowadzili kontrolę na miejscu w trakcie trwania projektu „Warszawski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej”. Wynik kontroli był pozytywny i potwierdził prawidłowość przeprowadzanych operacji.

W dniach 22 oraz 25-28 listopada 2019 roku odbył się audyt akredytacyjny Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej prowadzonego przez FRSO (w partnerstwie z SOKiAL oraz Biuro Rachunkowe M.Bobrk, O. Michałowska), na zlecenie MRPiPS. Audyt wypadł bardzo pozytywnie i umożliwił uzyskanie akredytacji Ośrodka Wsparcia Wysokiej Jakości na kolejne dwa lata.

Za rok 2019 został przeprowadzony audyt sprawozdania finansowego (w sierpniu 2020 roku). Z raportu wynika, że sprawozdanie finansowe - przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej **Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego** na dzień 31.12.2019 r. oraz jej wyniku finansowego za rok obrotowy zakończony w tym dniu zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami ustawy z dn. 29 września 1994 r. o rachunkowości („Ustawa o rachunkowości” - U. z 2019 r., poz. 351,1495,1571,1655,1680) oraz

przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości;

- jest zgodne co do formy i treści z obowiązującymi jednostkę przepisami prawa i statutem **Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego** ,
- zostało sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych zgodnie z przepisami rozdziału 2 Ustawy o rachunkowości.

V. PRZYCHODY

Działalność statutowa Fundacji finansowana była ze źródeł krajowych

i zagranicznych instytucji, których cele są zgodne z celami statutowymi Fundacji.

W 2019 koszty realizacji projektów Fundacji była finansowane przez następujące instytucje:

- Europejski Fundusz Społeczny;
- Urząd Miasta Stołecznego Warszawa;
- Polsko-Amerykańską Fundację Wolności (PAFW);
- Ministerstwo Sprawiedliwości
- Samorząd Województwa Mazowieckiego

Działalność statutowa Fundacji finansowana była ze źródeł krajowych i przedstawicielstw zagranicznych instytucji, których cele są zgodne z celami statutowymi Fundacji.

W 2019 r. kontynuowano realizację projektów finansowanych ze środków publicznych na podstawie akredytacji jako OWES – Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w subregionach: m. st. Warszawa i warszawsko-wschodnim oraz Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w subregionie siedleckim. Obydwa współfinansowane były ze środków Unii Europejskiej w ramach środków z Regionalnego Programu Operacyjnego. Kontynuacje programu prowadzimy pod nazwą „Siedlecki Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej” (SOWES), który realizujemy jako lider we współpracy ze Stowarzyszeniem Ośrodek Kultury i Aktywności Lokalnej w Krzesku i Biurem Rachunkowe M. Bobryk O. Michałowska Spółka Cywilna. W warszawie w realizacji projektu Warszawski Ośrodek Wsparcia

Ekonomii Społecznej (WOWES) jesteśmy partnerem Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych i Stowarzyszenie BORIS. W 2019 r. kontynuowano realizację projektu finansowanego ze środków m. st. Warszawy - prowadzenie Stołecznego Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych.

Ponadto działania były finansowane z bezzwrotnej pomocy zagranicznej otrzymanej z Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności – projekt FIMANGO – edycja 2018/2019. Nieodpłatna Pomoc Prawna to projekt realizowany dzięki środkom Ministerstwa Sprawiedliwości w celu wsparcia prawne dla osób indywidualnych. Nieodpłatne porady są adresowane do osób, które nie są w stanie ponieść kosztów pomocy prawnej i obywatelskiej.

Kolejny projekt „Model usług asystenta osoby niepełnosprawnej i chorej psychicznie w lokalu gastronomicznym” realizujemy w partnerstwie z liderem Spółdzielnią Socjalną „Dalba” w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Franczyza Społeczna to nowatorski projekt, który jest odpowiedzią na potrzebę rozwijania sektora ekonomii społecznej, przy jednoczesnym zmniejszeniu ryzyka, związanego z uruchamianiem i prowadzeniem biznesu zaangażowanego społecznie.

W 2019 rozpoczęliśmy również realizację programów „Wsparcie rozwoju ekonomii społecznej na terenie subregionu warszawsko-zachodniego” (WRES W) realizowany w powiatach pruszkowskim, piaseczyńskim, grodziskim i warszawa-zachód oraz „Wsparcie rozwoju ekonomii społecznej na terenie subregionu siedleckiego” (WRES S) - ten drugi jako partner lokalnej organizacji Stowarzyszenie Ośrodek Kultury i Aktywności Lokalnej w Krzesku. Oba projekty kierowane są do podmiotów ekonomii społecznej oraz przedsiębiorstw społecznych i finansowane ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego.

W 2019 nie uzyskano wsparcia od prywatnych instytucji krajowych i zagranicznych. Nie wystąpiły darowizny od osób fizycznych ani prawych.

Na działalności gospodarczej osiągnięto zysk 716,97 zł. Zysk z działalności gospodarczej przekazany jest na cele statutowe.

W 2019 roku uzyskano następujące przychody:

Wyszczególnienie	Przychody za rok obrotowy:		
	Bieżący 2019 rok		
	Kwota	przelew P gotówka G	% w strukturze
Przychody razem:	1 990 649,95	P	100
z tego:			
• przychody działalności statutowej pożytku publicznego - nieodpłatnej	<u>1 976 094,83</u>	P	<u>99,27</u>
w tym:			
a. środki od prawnych darczyńców krajowych i zagranicznych	<u>0,00</u>	--	<u>0,00</u>
b. dotacje ze źródeł budżetowych, funduszy europejskich i podobnych	<u>1 571 215,03</u>		<u>78,93</u>
• OWES W	59 491,19	P	2,99
• WOWES	168 988,24		8,49
• OWES S	211 048,55		10,60
• SOWES	355 975,13		17,88
• SCWOP	276 942,75		13,91
• Punkt Pomocy Prawnej	63 910,00		3,21
• WRES S	127 635,00		6,41
• WRES W	139 551,06		7,01
• Franczyza Społeczna	167 673,11		8,42
c. dotacje z bezzwrotnej pomocy zagranicznej	<u>404 879,80</u>	P	<u>20,34</u>
• Fimango 2018/2019	<u>404 879,80</u>		<u>20,34</u>
d. darowizny os. prawnych	<u>0,00</u>	--	<u>0,00</u>
e. inne			
• działalność odpłatna	12 466,92	P	0,63
• pozostałe przychody	62,28	P	0,00
• z działalności gospodarczej	1 478,85	P	0,07
• przychody finansowe	547,07	P	0,03
w tym dywidendy	30,00	P	0,00

VI. KOSZTY

W roku 2019 struktura kosztów wyglądała następująco:

Wyszczególnienie	Kwota łączna w PLN	przelew P gotówka G	% w strukturze
Koszty razem:	1 962 509,42		100
z tego:			
1. koszty realizacji działalności pożytku publicznego	1 936 562,62	P – 1 923 836,47 G – 12 726,15	98,68
2. koszty działalności gospodarczej – usługi	761,88	P	0,04
3. koszty administracyjne	13 669,01	P – 6 033,45 G – 7 635,56	0,70
4. pozostałe koszty operacyjne	11 515,91	P	0,58
5. koszty finansowe	0,00	--	0,00
6. podatek dochodowy	0,00	--	0,00

VII. ZATRUDNIENIE, WYNAGRODZENIA I INNE DANE FINANSOWE

a) Średni stan zatrudnienia w Fundacji w 2019 roku wynosił 14 osób

z tego:

- członkowie Zarządu 2 osoby

- pracownicy merytoryczni projektów w tym trenerzy i konsultanci 10 osób

- pracownicy administracyjno-księgowi 2 osoby

Członkowie Zarządu Fundacji oprócz pełnienia funkcji zarządczych są jednocześnie pracownikami merytorycznymi Fundacji.

b) Wynagrodzenia pracowników etatowych (bez członków Zarządu): 525 401,39

w tym:

Nagrody, premie: 0,00

Inne świadczenia np. urlopowe: 0,00

c) Wynagrodzenia członków Zarządu (w tym za pracę merytoryczną): 197 429,37

w tym:	
Nagrody, premie:	0,00
Inne świadczenia np. urlopowe:	0,00

Przeciętne wynagrodzenie członków Zarządu (w tym za pracę merytoryczną):	8 226,22
Razem wynagrodzenia osobowe (na podstawie umowy o pracę):	722 830,76
d) umowy zlecenia i umowy o dzieło:	193 792,75
OGÓŁEM WYNAGRODZENIA:	916 623,51

Członkowie Rady nie pobierają wynagrodzenia za pracę na rzecz Fundacji.

VI. POZOSTAŁE DANE

A. Pożyczki

W 2019 roku Fundacja nie prowadziła funduszu pożyczkowego oraz nie udzielała pożyczek.

B. Dane o rachunkach bankowych

Środki pieniężne (stany kont na 31 grudnia 2019 roku) były lokowane w:

· Bank mBank Oddział Warszawa	
- konto złotówkowe dla programu SOWES	606 785,42
- konto złotówkowe dla programu Fimango	64 093,41
· GET IN	
- konto złotówkowe (oszczędnościowe)	681,21
· PEKAO S.A.	
- konto złotówkowe Głównie	279 619,35
- konto złotówkowe dla programu WOWES	369 714,76
- konto złotówkowe dla programu Franczyza	120 864,99

Fundacja dysponowała w 31.12.2019 gotówką w kwocie	673,54
--	--------

C. Obligacje, udziały, akcje

a) Fundacja nie nabywała obligacji. Nie posiada jednostek uczestnictwa w funduszu inwestycyjnym.

b) Fundacja posiada udziały w:

· spółce CSDP Sp. z o.o.	5 000,00
· spółdzielni osób prawnych Kooperatywa Pozarządowa	800,00

D. Nieruchomości

Fundacja nie posiada i nie nabyła nieruchomości. Nie planuje takiego zakupu w najbliższej przyszłości.

E. Środki trwałe

Fundacja w roku 2019 nie zakupiła środków trwałych.

F. Aktywa i pasywa

Wartość aktywów i pasywów na dzień 31 grudnia 2019 roku stanowi kwotę 1 418 547,74

Wartość zobowiązań na dzień 31 grudnia 2019 roku stanowi kwotę 1 204 796,98
w tym:

Przychody międzyokresowe (środki otrzymane na realizację zadań w roku 2020) 1 131 867,67

G. Zlecenia od podmiotów państwowych i samorządowych

W roku 2019 podmioty państwowe i samorządowe nie zlecały bezpośrednio Fundacji żadnych prac.

IX. DANE Z ZAKRESU PODATKÓW

Fundacja składa co miesiąc deklaracje VAT-7 oraz ZUS. Na koniec roku Fundacja składa deklarację CIT-8 wraz z wymaganymi załącznikami oraz PIT-4R.

W przypadku rozliczeń ryczałtowych składane są rozliczenia PIT-8AR.

Zobowiązania Fundacji wobec Skarbu Państwa były regulowane w terminach ustawowych.

W przypadku wystąpienia opóźnień naliczono stosowne odsetki.

Zobowiązania wobec budżetu na dzień 31 grudnia 2019 wynosiły:

· podatek dochodowy od osób fizycznych od umów o pracę, umów zlecenia i dzieło:	166,80
· składki ZUS:	20 915,77
· podatek dochodowy od osób prawnych:	185,00
· podatek od towarów i usług VAT:	0,00
Razem zobowiązania na rzecz budżetu:	21 267,57

X . Informacja, czy fundacja jest instytucją obowiązaną w rozumieniu ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz.U. poz. 723, 1075, 1499 i 2215).

Fundacja nie jest instytucją obowiązaną w rozumieniu ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

XI . Informacja o przyjęciu lub dokonaniu przez fundację płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 000 euro.

Fundacja nie przyjmowała płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 000 euro.

Prezes Fundacji

Beata Juraszek-Kopacz

Wiceprezes Fundacji

Katarzyna Adamska -Dutkiewicz